

فصل اول:

دارالمعارف اهلبيت (ع) در يك نگاه

دارالمعارف اهل بیت (ع) در یک نگاه

بی‌شک در کلی‌ترین مقایس و در قطعی‌ترین پی‌آیند ملاک معیار رشد و توسعه و در بنیادی‌ترین مبادی و مبانی تولید علم و اندیشه، حوزه‌های علمیه‌ی دینی و مراکز آموزشی، هم در بُعد فردی و هم در ساحت اجتماعی، نقش اساسی و پایه و تأثیر مستقیم و منسجم و مهمی در بروز اعتلای تمدن و فرهنگ دارد. زیرا؛ تحولات شگرف اجتماعی و مقتضیات نو پدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو و نیز بازتولید دانش‌های گذشته و کهن، نیازها و مطالبات جدی و پیگیرانه‌ای را به وجود می‌آورد که پاسخ‌گویی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی در مقاطع و مدارج مختلف و تربیت چهره‌های فهیم و متخصص را ضروری می‌نماید.

اما رسیدن به این مهم آموزشی بدون داشتن و دارا بودن مراکز آموزشی و حوزه‌های علمیه دینی و تأسیس و توسعه مراکز باز تولید فرهنگ، میسر نبوده بلکه امر نشدنی و ناممکن است. با تکیه به چنین ضرورتی ساخت و ساز مدارس و حوزه‌های علمیه با هدف و جهت‌گیری دانش‌بنیان و علم‌آفرین همواره در دستور کار عالمان، فقیهان و و نخبگان دینی قرار داشته اند که بتوانند به عنوان مراکز مهم و مطلق دینی در عرصه‌ی دین و دیانت عهده دار تبیین، تفهیم تفسیر معارف علیای اسلام ناب در پوشش آموزه‌ها و سنت‌های ستوده و سرآمد اهل‌بیت عصمت و طهارت (ع) باشند. بدون تردید و بدور از مبالغه و مغالطه.

تأسیس مدرسه «دارالمعارف اهل البیت (ع)» در راستای تأمین چنین هدف و حقیقتی نضج یافته است که به ابتکار فقیه جوان و کمال خواه، آیت الله واعظ زاده بهسودی (زید عزه) در نقطه محروم اما بسیار مهم و استراتژیک، در متن مجموعه‌ی غنی از شیفتگان و تشنگان معارف اهل بیت (ع) ساخته شده و به‌صورت بسیار فعال با هدف فاضلانه و جهت‌گیری فاخرانه، به شکل کاملاً سازمان یافته و دقیق ساماندهی شده و به نحو مطلوب و دلپذیری سامان یافته است.

مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) در شرایط و اوضاعی تأسیس گردید که از یک طرف جهانی شدن و گسترش سلطه فرهنگی و آموزشی غرب و مراکز تعلیمی و فرهنگی ضد معارف اهل بیت، در سایه رسانه‌های فرهنگی و تبلیغاتی و ارتباطی، در کشور همگانی شده بود. و از سوی دیگر محل تأسیس و ساخت این مدرسه نقطه محروم و دور افتاده اما موجب نیاز مردم مظلوم این ساحه دور افتاده بود که مجموع این مطالبات و نیازها، اقتضای جدی داشت که دانش پژوهان و علاقه مندان به معارف اهل بیت (ع) با اندیشه‌های بلند و ارزشهای متعالی اسلامی آشنا شوند.

در این بستر، مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) به عنوان بخش مهمی از حوزه‌های علوم دینی کارآمد و پویا که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت مجموعه‌ی غنی از طلاب و دانش‌آموزان را برعهده داشته آموزش فرهنگ ناب و معارف حقیقت یاب اسلامی را سرلوحه تلاش خود قرار داده، اما نه تنها در دایره طلاب و در حلقه دانش‌آموزان، بلکه در جمع مجموعه‌ای قابل توجه و سیل‌آسای مردمی، ترویج احکام و سنت‌های بجا مانده و مورد تأکید اهل بیت را به شکل چشم گیر و گسترده‌ای در گستره طول تأسیسش پوشش داده است.

بی‌شک گزارش جامع و جمعی از این روند در حوزه کارکرد مدرسه دارالمعارف، کتاب مستقل و گسترده‌ای می‌طلبد، چون حجم ابعاد خدمات و ارائه امتیازات این مدرسه بسیار بالاتر و فراتر از عهده این نوشتار است. از این رو تنها به بیان گذرای این تشکیلات نظام آموزشی و گزیده‌های کلیدی روندکاری و ارزشی و فراگیر آن اشاره می‌کنیم و فقط به برخی از گزاره‌های عمده و عملی آن بسنده می‌نمائیم.

الف: تولیت

متولی مدرسه دارالمعارف اهل‌البیت(ع) فقیه جوان، جوانمرد، فرزانه فرد عالم درایت و دیانت، اسلام شناس معاصر آیت‌الله واعظزاده بهسودی(زید عزه) است. ایشان سطوح عالی و دوره دروس خارج و مدارج اجتهاد را به سرعت در حوزه علمیه قم سپری نموده‌اند. و در سال ۱۳۸۱ به افغانستان با هدف تأسیس مدرسه دارالمعارف اهل‌البیت(ع) بازگشت نموده به تأسیس این مدرسه همت گمارد و به طور جدی خردورزانه و عظیمانه در مکانی بسیار مستعد و مناسب در متن جمعیت محروم و در میان انبوهی توده‌های

میلیونی و عاشق‌ترین تشنگان معارف اهل‌بیت (ع) کار ساخت‌وساز مدرسه مذبور را آغاز نمود.

ایشان در شرایطی اقدام به ساخت این مدرسه کرد که انبوه و انباشت اطلاعات و داده‌های فرهنگی و ارتباطی بیگانه فضای کشور به‌خصوص کابل و به‌ویژه غرب کابل را که مناطق شیعه‌نشین است، فراگرفته بود؛ و در واقع تهاجم فرهنگی غرب، به‌صورت ماهرانه، دقیق، حساب شده و نرم افزاری، همه‌جا را پوشش می‌داد و به شکل کاملاً نامرئی اما مؤثر در روح‌وروان مردم اثرات بسیار مخرب و ضد دینی به جای گذاشته بود.

امکانات فرستنده و گیرنده، بدون هزینه یا با کمترین قیمت به بازار عرضه می‌شد، ماهواره‌های قوی، آنتن‌های بشقابی، دیش‌هایی با فرکانس‌های بالا، تبلیغات گسترده و ... فیلم‌های مستهجن ضداخلاقی و صدها فرایند ضد ارزشی دیگر، فضای کابل را پوشش میداد. در چنین شرایط پر ابهام و اوضاع نامطلوب فرهنگی و تبلیغاتی از یکطرف، و تراکم و تمرکز مؤسسات خیریه جهانی با امکانات مالی و خدماتی فراوان از سوی دیگر، که هر کدام به دنبال استراتژی و اهداف خاص خود بودند و هستند.

اقدام به ساخت و ساز یک مدرسه علمیه با برنامه‌های بسیار بلند و ماندگار و اهداف بسیار عالی و دراز مدت، بدون کمترین امکانات

مالی و نبودن هیچ زیر ساخت اقتصادی و شرایط نامطلوب فرهنگی تبلیغاتی، در نوع خود یک شاهکار بی‌بدیل است و کاری است کارستان؛ که تنها افتخار آن شایسته فرد با درایت با کفایتی همچون آیت الله واعظزاده بهسودی است؛ که با همت والا، پرتوی از تجلی اندیشه‌اش، زیر هدفمندانه‌ترین آفتاب تاریخ قدم می‌زند، آذرخش بی‌بدیل را در عرصه بازتولید افکار و ابتکار، با هدف تحول فرهنگی از افق معارف اسلامی، به تابناکی تجلی بخشیده و به ارمغان می‌آورد، تا برای مردمش در شرایط بحران‌زده فرهنگی، فرارفت معرفتی ایجاد نماید و با عبور از معبر یأس و ناامیدی فصل امید و انگیزه خلق نموده و پوشش مناسبی از رسالت انسانی با مبانی قوی دین‌باوری و مبادی مستحکم اسلام‌محوری در رگ‌رگ وجود دین‌باوران نهادینه کند تا آنچه را نهفته دارند در نهاد و ضمیر پاک خویش جاودانه ماندگار بسازند.

آیت الله واعظزاده بهسودی، با درک عمیق از شرایط روز و فهم درست از اوضاع زمان و تحلیل صحیح از مناسبات، معادلات، معاملات و رویکردهای فکری و فرهنگی وقت، دست به ابتکاری زد که پیام‌آور فرهنگ رسالت انسانی در گستره گیتی است که بخوبی توانست انتظاراتی را از سنخ تحول فرهنگ و معرفت، در شور انگیزترین فصل نماد و نمود، صادقانه‌ترین گام‌های مثبت و مطلوب

و مورد نیاز را، در آستانه‌ی افلاکی‌ترین مطالبات وصال معرفتی و خواسته‌های ضرورت پذیر دین‌باوری، بر آورده سازد، و سرنوشتی را برای اسلام‌باوران واقعی به صورت حقیقی رقم زند که در پرتو و پوشش آن، خدا محوری و اسلام‌پذیری چهره می‌گشاید و در پرتو درخشش نور مستمر آن، اسلام و ایمان در عمق جان مردم، نهادینه می‌شود و اصالت و حیانی و کرامت انسانی را در ژرفای وجودشان مرئی و رؤیت‌پذیر می‌سازد.

براین اساس، آفتاب اندیشه ایشان در وجود تأسیس مدرسه‌ای بنام دارالمعارف اهل بیت(ع) در گستره زمان به تابناکی نشست و خورشید انگیزه‌اش از افقی تابیده که نام نامی‌اش را «دارالمعارف اهل-بیت» (ع) گذاشت. دارالمعارف اهل‌بیت(ع) عاشق‌ترین پیروان طریقت حق و حقیقت را نه تنها تعلیم و تعلّم داده است که پرورش و تکوّن نیز بخشیده و روحیه و امکاناتی بر آنها پرورانده که معارف اهل‌بیت از عمق جان‌شان می‌تراود و گفتار و کرداشان مفاهیم نغز و عمیق اهل‌بیت عصمت و طهارت را تلقی و تجلی می‌نمایند.

دارالمعارف اهل‌بیت(ع) در ماهیت خود یک دوره کامل و شامل «دائرة المعارف» اسلام و قرآن است که دوره‌های آموزشی مؤثر و موفق آن در روند رو به‌رشد فراگیری مجموعه غنی معارف اهل-بیت(ع) با معرفت فاضلانه، مرتبت رفیعانه، والائیهای بسیار

درخشانی، مدل‌های معرفتی بسیار نیک اندیشانه و دریافته‌ها و اندوخته‌های بسیار عمیقانه، در تمام افق‌های فکری و عرصه‌های ارزشی، نمره کمال گرفته و کارنامه‌های مؤفق و مطلوبی را از آن خود نموده است.

دارالمعارف اهل‌بیت(ع) در ذات خود برخاسته از اندیشه‌ای است که شمع شکوه شاکله فرهنگ اهل‌بیت(ع) در عمق سرشت آن تبلور یافته و جا نمایه‌های اصلی‌اش را شعاع افکار، اعمال، سیره و سیرت اهل‌بیت(ع) و بن مایه‌های فرهنگ و آدابش را بعثت و نبوت و خط-مشی رسالت و انسانیت، تشکیل می‌دهد.

اندیشه‌ای که ارمغانی بی‌بدیل آن دارالمعارف اهل‌بیت(ع) است و هدیه قابل قبول برای رهجویان معرفت‌یاب و رهروان گوهرشناس، که فروغ بی‌پایان این اندیشه، تحولی را ایجاد نموده و فرهنگی را تداوم بخشیده و معارفی را استمرار داده است که تاریخ در برابر عظمت آن سرتعظیم فرود می‌آورد و دین‌باوران واقعی و بدور از تعصب و تضاد، تمام ارکان آن را می‌ستایند و به ژرفای آن می‌بالند؛ علاوه بر آن حرکت تاریخ را در روشنای رشد و تکامل آن جست‌وجو می‌کنند و تاریخ را مدیون، و اندیشه‌ها را مرهون آن می‌دانند.

اندیشه‌ای که اسلام‌باوران زیادی در سایه بلند و فاخر آن راه می‌روند و خردورزان فراوانی قدم و قلم را وثیقه اهداف و اندیشه و انگیزه را ودیعه ابعاد آن نموده‌اند. زیرا، دارالمعارف اهل‌بیت(ع) ناب‌ترین فرهنگ بعثت را از تجلّی بلندترین انگیزه خاتمیت، به مطالعه می‌خواند؛ و عمیق‌ترین اهداف رسالت را در بستر بلند آموزه‌های وحیانی و گزاره‌های والای رحمانی به بازخوانی می‌گیرد تا انسانیت در این بستر خود را بازسازی کند و کرامت انسانی و اصالت وجدانی در هسته افشار وجود بشر، متراکم و متمرکز گردد.

دارالمعارف اهل‌بیت(ع) قرائت درست از مبانی دین را ارائه و قداست صحیح از مبادی اسلام را اقامه می‌کند، تا آنجا عمیق و دقیق است که مؤلفه‌ها و متغیرهای ژرفی را از مفاهیم قرآن و آموزه‌های اسلام، روایت می‌نماید و در هر گزاره دینی، خدا و اهل‌بیت(ع) را تلاوت می‌کند.

دارالمعارف اهل‌بیت(ع) خزانه بی‌کران معارف اسلام و علوم قرآن است که در هر قدم و قلم آن آموزه‌های وحیانی اهل‌بیت(ع) و گزینه‌های آسمانی پیامبر ختم مرتبت آیه‌آیه، قرائت می‌گردد تا انوار آن معارف نورانی، ذره‌ذره در عمق وجود هر دین‌باوری، تعبیه و ترجمه شود که در نتیجه، گلوآژه‌های شناختی و تعریفی معارف دین، به صورت بنیادی و ریشه‌ای بیان و حوزه چشم‌انداز کارکرد دین در

مرحله ابلاغ و تبیین، به‌خوبی و مدلل و مستدل، تعبیر و تفسیر گردد تا همه‌ی معارف‌پویان در اقیانوسِ جاری و با طراوت سیر و سیرت اهل‌بیت تطهیر شده و در سایه‌سار این گنجینه بی‌بدیل ره به وادی کمال و معرفت ببرند.

این است دارالمعارف اهل‌بیت(ع) که محصول اندیشه‌ی بلند فقیه جوان آیت الله واعظزاده است و مرهون مدیریت گام‌به‌گام او در تمام افق‌های فکری در همه‌ی عرصه‌ها.

ب: تأسیس

مدرسه مبارکه دارالمعارف اهل‌بیت(ع) در سال ۱۳۸۱ ه.ش به همت آیت الله واعظزاده بهسودی در پوشش مراسم رسمی، اولین سنگ بنایش نهاده شد. ساخت و ساز این مدرسه به دلیل مشکلات مالی از سرعت لازم برخوردار نبوده و نیز به دلیل اینکه قطعاتی مجدداً به مساحت آن افزوده شده و در بدو تأسیس جزء زمین مدرسه نبوده، هم نسبت به نقشه آن و هم نسبت به چگونگی ساخت و ساز آن تأثیر داشته است.

چون در ابتدا بر اساس همان مساحت و مترای موجود، مهندسی شده و نقشه ساخت انجام شده و بعداً که قطعه‌ای به آن افزوده شده

با نقشه اولیه هم‌خوانی نداشته است. بهر حال این مهم ناشی از همان کمبودات مالی است که دامنگیر مؤسس این مدرسه بوده است.

این مدرسه علیرغم مشکلات عدیده در ساخت و ساز آن، هنوز که هنوز است کار ساخت و ساز و تزئینات آن به اتمام نرسیده بسیار تشکیلاتی و سازمان یافته بوده و با برنامه‌های آموزشی مدرن، مدون و متشکل از هفت معاونت، روند تدریسی پیشرفته و برنامه‌ریزی شده داشته است که یکی از موفق‌ترین و کاراترین مرکز آموزشی محسوب می‌شود که دارای آئین‌نامه دقیق و عمیق بوده و تمام معاونت‌هایش به صورت راهبردی از کارایی لازم و مطلوب برخوردار است.

این مدرسه مدیریت قوی و سازمان یافته دارد تمام مواد درسی بر اساس آنچه که در آئین‌نامه پیش‌بینی شده تمام معاونت‌ها در حیطه مسئولیت توظیفی خویش به صورت گام به گام، قدم‌های مؤثر و موفق را برداشته‌اند و در طول سال برنامه درسی طبق جدول زمان-بندی شده و لایحه آموزشی و ابلاغ شده نسبت به مواد درسی، به صورت قانونمند، پلاندار، دقیق و جدی هدف‌گذاری و مدیریت گردیده است. مواد درسی معتبر و قابل قبول مطابق با استانداردهای بین‌المللی و اساتید مجرب، کار آزموده داشته و اهداف عالی و بلند مدت را در دسته کار قرار داده است که برخی از کتب چندین بار از

اولین صفحه تا آخرین صفحه تدریس شده است و هریک از مواد درسی طبق برنامه زمان‌بندی شده کاملاً تا آخرین صفحه تدریس شده و به اتمام رسانده شده‌است که از باب نمونه به برخی مواد درسی و کتب خواند شده اما بسیار مختصر و فشرده اشاره می‌کنیم:

۱. آیت الله واعظزاده بهسودی مؤسس محترم و کاردان مدرسه یک دور کامل سطح را از اولین صفحه کتاب تا آخرین صفحه آن تدریس نموده است که شامل اصول مظفر، لمعتین که شامل پنجاه کتاب است، رسائل، مکاسب، کفایتین، است.

به علاوه یکدوره رجال و درایه که هم اکنون رجال ودرایه ایشان از طرف هیئت علمی شورای محترم مدیریت حوزه علمیه کابل جزء کتب درسی رسمی حوزه قرار گرفته که از آن امتحان گرفته می‌شود؛ و نیز درس نهج البلاغه در ایام ماه مبارک رمضان و درس اخلاق ایشان به صورت هفته‌وار بوده در کنار سیره رسول اکرم(ص) که تمام دروس نهج البلاغه، اخلاق و سیره، از تلویزیون جهانی «راه فردا» پخش شده است و از تمام دوره‌های درس ایشان نوار کسب تهیه شده که بموقع در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. و از سال ۱۳۹۳ به این طرف درس خارج ایشان در رشته اصول و فقه آغاز شده و به صورت جدی ادامه دارد.

۲. استاد محمد حسین حلیمی، دو دوره بدایه الحکمّه، یک دوره اصول مظفر، یک دوره فرائد الاصول و یک دوره هدایه فی النحو را تدریس نموده است.

۳. استاد محمد باقر ناطقی، یک دوره مکاسب محرّمه، یک دوره بدایه، یک دوره سیوطی و دو دوره صرف میر، و تجزیه و ترکیب سوره بقره را تدریس نموده است.

۴. استاد علی گل فاضلی، یک دوره کفایه الاصول و جلد دوم لمعه را تدریس نموده است.

۵. استاد عارف بیانی، جلد اول اصول مظفر، آئین نگارش و علم درایه را تدریس نموده است.

۶. استاد جواد بیانی، درس بدایه و مکاسب محرّمه ایشان ادامه دارد.

۷. استاد داوود باهنر، فلسفه مصباح یزدی، را تدریس نموده و اصول مظفر ایشان ادامه دارد.

۸. استاد عباس فصیحی، سه دوره سیوطی، یک دوره مختصر المعانی و یک دوره منطق مظفر را تدریس نموده و دور دوم منطق مظفر و لمعه ایشان ادامه دارد.

۹. استاد ایوب انصاری، جلد دوم اصول مظفر را تدریس نموده و رسائل و لمعه ایشان ادامه دارد.
۱۰. استاد سالم حسینی، دو دوره اصول مظفر را تدریس نموده و اصول و لمعه ایشان ادامه دارد.
۱۱. استاد محمد کاظم محصل، دو دوره هدایه فی النحو و یک دوره کتاب صمدیه را تدریس نموده است.
۱۲. استاد فهیمی، چند دوره منطق، یک دوره لمعتین و یک دوره اصول مظفر را تدریس نموده و لمعه ایشان ادامه دارد.
۱۳. استاد گل محمد زکی، عوامل ملا محسن و عوامل فی النحو را تدریس نموده است.
۱۴. استاد سید امین هاشمی، مختصر المعانی و جلد دوم لمعه را تدریس نموده است.
۱۵. استاد محمدرضا احمدی، درس رسائل و مکاسب ایشان ادامه دارد.
۱۶. استاد دولت حسین احمدی، ج اول لمعه و سیوطی ایشان ادامه دارد.
۱۷. صادق دانش زاده، درس صمدیه ایشان ادامه دارد.

۱۸. احمد علی حامدی لعلی، درس رسائل ایشان ادامه دارد.
۱۹. صادق گوهری، یک دوره هدایه فی النحو را تدریس نموده است.
۲۰. حامد دره صوفی، یک دوره سیوطی و ج اول لمعه را تدریس نموده است.
۲۱. نسیم فهیمی، دو دوره شرح الامثله و یک دوره صرف کانزی را تدریس نموده است.
۲۲. زمان زکی، یک دوره صرف ساده و یک دوره صرف کانزی را تدریس کرده است.
۲۳. قاری احمدزاده (حافظ کل قرآن کریم)، یک دوره تجوید و صوت و لحن را تدریس نموده است.
۲۴. قاری نظری، یک دوره تربیت مرتبی و تجوید عالی را تدریس نموده است.
۲۵. زکریا رسولی، یک دوره صمدیه را تدریس نموده است.
۲۶. احمد حسین حسینی، یک دوره صرف میر را تدریس نموده است.

و هم اکنون در تمام مواد درسی سطح، درسها بر اساس نرم و اصول پذیرفته شده حوزه‌های معتبر ادامه دارد.

ج: تولید علم

علم با باطن و مظاهر و بودش، پایه اساسی و اصول بنیادین ترقی و تکامل یک جامعه است. این پدیده، در بُعد پدیدارشناسی خود، منشاء عمده دگرگونی‌های اجتماعی بشری بوده و تمام تحولات رو به رشد و همه‌ی جهت‌گیریها و کارکردهای گوناگون انسان از آن نشأت و سرچشمه می‌گیرد.

روشن است بدون علم و دانسته‌های مطلوب و نبود اندوخته‌های موجه نمی‌توان پلکان ترقی را طی نمود. از این رو، بصیرت و آگاهی از مسیر زندگی و چگونگی زیستن در فرایند تکامل، آگاهی از معارف متعالی و ارزشی، برای شناخت هویت و خود شناسی و رسیدن به نقطه آغازین دگرگونی‌های اجتماعی و فهم عناصر معرفتی در بُعد فردی، یک ضرورت مسلم در متن زندگی بشری است.

اما این ضرورت تنها در سایه علم و دانسته‌های حتی نه چندان پیچیده، و جاهت می‌یابد که بدون فهم و دانش و دانسته‌های بسیار اندک و پائین هم نمی‌توان به مرتبه‌ای از رشد و به مرحله‌ای از

تکامل و خود یابی دست یافت. زیرا علم و دانسته‌های بشر، قدم نخست و نقطه آغازی برای بازشناسی دوباره هویت جامعه اسلامی است. چون درس گیری و یادآموزی از بزرگترین دگرگونیهای اجتماعی دینی بشری، در قلمرو دانش و دانائی قابل تحقق است. زیرا بدون آموخته‌ها نمی توان به آموزها رسید، به همین دلیل علم و دانائی، عوامل پیدایش و شکوفائی، مظاهر مادی و معنوی جامعه انسانی است.

با تکیه به آنچه گفته شد، مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) بستر بسیار مناسب، مهم، موجّه و مطلوبی را برای باز تولید علم در عرصه چشم‌انداز شناخت شناسی نظام معرفتی اهل بیت (ع) فراهم آورده است که در ابعاد وسیعی از مبانی علوم اهل بیت و مبادی احکام اسلام، درهای فراوانی را گشوده است که بازآورد بابهای معرفتی در این مدرسه نهضت بزرگ آموزشی و کمال‌یابی را در قلمرو دینی پایه گذاری نموده است.

چنانکه می توان گفت در سطح افغانستان تنها مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) است که در گسترش کمی و کیفی این نهضت نقش بسیار برجسته و چشم‌گیری داشته است. زیرا اثرگذاری آموزشی این مدرسه تنها در حلقات درسی طلاب و دانش آموزان

محدود نبوده است بلکه فراتر از آن و منتهایی از مباحث بین رشته‌ای و بکارگیری اصطلاحات تخصصی، برای مردم عادی، عوام و عرفی، به شکل منسجم و منطقی در حد توان فهم عرف عامیانه آنان، برنامه‌های متنوع آموزشی در قالب بیان احکام مورد ابتلاء از قبیل: عقاید، اخلاق، آداب و رفتار، فرازهای نورانی نهج البلاغه و معارف اهل بیت (ع)، مداوم و مستمر در دستور کار قرار داده و به مرحله اجرا گذاشته است.

مردم همجوار این مدرسه توانسته‌اند یک دوره کامل از معارف و احکام را بیاموزند و به صورت خود جوش و عاشقانه محفل‌های باشکوه و شکوفایی را با حضور خویش در کلاس‌های بیان احکام و عقاید، تشکیل می‌دهند. بدون تردید جلب و جذب مجموعه بزرگی از اقشار مختلف در پای کلاسهای درس در این مدرسه، خودگویای واقعیت عینی، ملموس و مشاهد از کارکرد بی بدیل آموزشی این مدرسه است که نظیرش را در کشور نخواهد یافت.

د: کارکرد

مدرسه دارالمعارف اهلبیت (ع) در مقیاس وجودش، تاریخ را در برابر کارکرد مطلوب و موجّه خود، به احترام واداشته است، در مسیر اهداف از پیش تعیین شده و تبیین شده معارف اهلبیت (ع) به وسعت شعاع وجود خود به خوبی درخشیده است. در بُعد فرهنگی و فرهنگ سازی و بازیابی و بازخوانی فرهنگ اهلبیت (ع)، به وسعت نیازها و مطالبات مردم اطرافش، برنامه‌ها و الگوهای مؤید و موفق را در آن سوی تاریخ کشور به فراخنای مقتضیات زمان در افق بلند خویش جلوه عینی و جنبه عملی بخشیده است.

کارکرد ملموس و کارآمدی قوی و نیرومند این مدرسه به عنوان بخشی مهمی از حوزه‌های علمیه در جهان، متغیرهای منطقی و منسجمی را در حوزه کمال‌یابی انسانی و آگاهی بخشی، هسته‌های بنیادین معرفت و فضیلت را به عنوان ارمغان رشد دهنده و روح آفرین نمره کمال بخشیده است.

کارآمدی جهت‌دار و هدفمند این مرکز آموزشی و تبیینی، سبب شده است که در حد ظرفیت خود، بزرگترین جمعیت را پیرامون

کلاسهای آموزشی و کاربردی گرد بیاورند و همه را عاشق و مشتاق برنامه‌های خود بسازند.

بر این اساس مدرسه دارالمعارف اهل‌بیت(ع) در ذات خود نسخه ایست جامع و جواب‌گو برای درمان تمامی دردهای متراکم فطری و درونی مردم محل.

کارکرد قابل قبول مدرسه دارالمعارف اهل‌بیت(ع) در بازگویی و تکامل‌یابی علم اندوزی و دانش محوری نقش ویژه‌ای را از افق معارف اسلام به یادگار داشته و در توسعه علم و فرهنگ در جامعه شیعی‌الگوی مناسب، منطقی و منسجمی را در حافظه تاریخ سپرده است.

یکی از مهمترین و ماندگارترین کارکرد مؤثر و موجه این مدرسه تثوریزه نمودن نظام معرفتی معارف اهل‌بیت(ع) و قابل دفاع و عرضه نمودن آن به اندیشه‌های حقیقت جوی جوامع انسانی است.

زیرا تمام معارفی که با پیوند «شناسی» در عرصه اندیشه ظاهر می‌شود، به نحوی وامدار کارکرد مطلوب مراکز آموزشی دانش بنیان است؛ مانند: «دین‌شناسی»، «معرفت‌شناسی»، «اخلاق‌شناسی»،

«سنت‌شناسی»، «هستی‌شناسی»، «جامعه‌شناسی»، «تمدن-شناسی»، «فرهنگ‌شناسی» و... که تئوری دقیق و عمیق شناخت شناسی‌ها در عرصه‌های گوناگون معرفتی، حوزه کارکرد دامن‌دار، ژرف و شگرفی را می‌طلبد؛ که مدرسه دارالمعارف اهل‌بیت (ع) در حوزه شناختی‌ها، شناسه‌های مهمی را به صورت کارشناسانه و دقیق شناخت شناسی نموده و جهت دهی منسجم و مطلوبی داشته است، که این نوشتار نمی‌تواند تمام جوانب آن را بیان نماید.

هـ: موقعیت استثنائی

بدون تردید یکی از گزاره‌های کلیدی و گزینه‌های محوری در مورد مدرسه دارالمعارف اهل‌بیت (ع)، موقعیت عالی و استثنائی آن است. به گواه متقن که کارکرد این مدرسه را مدلل و مستند می‌کند. و از آن مصدر خدمت و معبر فضیلت ساخته است. مکانی است که این مدرسه در آن تأسیس و ساخته شده است.

این مکان نه بدلیل قداست خاص جغرافیایی، یا فضای سرسبز پر از گل و گیاه، یا پوشیده از جنگل و تفریحگاه و یا جاده‌های آماده و آسفالت شده بزرگ ... بلکه از جهت اینکه در متن جمعیت متراکم

شیعه و در نقطه بسیار محروم اما مردم عاشق و مملو از ارادت و اخلاص. مردم مؤمن، متدین، خداشناس و سرشار از شور و شغف، اما مظلوم، بی دفاع و رها شده در صحرای بی پایان حسرت و حیرت، با خانه‌های محقر و کوچه‌های پیچیده و بهم ریخته که فاقد هرگونه امکانات رفاهی و خدماتی است.

در عین حال، مترکم، متمرکز و انباشته با جمعیت ریز و درشت سنگین و پر حجم که سیل آسا و شتابان برای کسب معارف خروشان، جمعیت مملو و مقاوم، ساعی و جدی به دنبال هدایت و حمایت.

در چنین شور و خروشی، رسالت نخبگان دینی ایجاب می‌کرد که روح تشنه این جمعیت مشتاق را اشباع نموده و برای رفع عطش قلوب عطشناک آنها اقدام جدی نموده، گام استواری بردارند که فقیه جوان آیت الله «واعظ زاده بهسودی» (دام عزه) با احساس مسئولیت جدی که برخاسته از دورنی‌ترین انگیزه و اندیشه‌اش بود و با حساسیت پیگیرانه به قضیه می‌نگریست و از نزدیک درد مردمش را درک کرده و مطالبات و نیازهایشان را رصد نموده بود.

مدرسه دارالمعارف اهلبیت(ع) را تأسیس کرد که در واقع با بنای این مدرسه شمعی همواره روشن و همیشه فروزان را در مسیر

هدایت مردمش به یادگار گذاشت و در وجدان بیدار تاریخ ثبت و مسجل نمود، و مردم محل پروانه وار به دور این شمع هدایت و شمس رسالت جان سپاری می‌نمایند.

بدون شک هر اجتماع و نظام اجتماعی، جدای از فرد، رشد یابنده و توسعه یاب است. در مسیر رشد و توسعه نیاز به هدایت و حمایت دارد. و از طرفی توسعه اجتماعی علاوه بر ماهیت استقلالیش، تأثیر مستقیم و بسزائی در به کمال رسیدن انسانها دارد. اما لازمه رسیدن به کمال، توسعه علم در جامعه است. از این رو استفاده از مراکز مهم آموزشی و بهره‌برداری بموقع از امکانات ابزار علم و استفاده بهینه از عامل انسانی، منوط به ایجاد مراکز دانش بنیان است (هر چند برای همه مردم در حدی بیان احکام باشد) توسعه علم و فرهنگ متعالی آموزش، بدون یک مرکز آموزشی مورد نیاز آنها در متن جامعه و نیز نهادی به نام حوزه معرفت دینی میسر نیست. بدیهی است اگر فردی در مسیر رشد و رسیدن به نقطه کمال قدم بردارد، اختیار و انتخاب او اصلی ترین عامل در هدایت و رهبری وی بسوی تعالی و رشد تلقی می‌شود.

در اجتماع و نظام اجتماعی این نقش، متعلق به یک نهاد آموزشی و تربیتی مؤثر است. زیرا نهادهای آموزشی علم‌گستر، به عنوان یگانه

مرجع تصمیم‌گیری و هدایت‌کننده جامعه در مسیر رشد و توسعه علم و آموزش محسوب می‌گردد.

نباید فراموش کرد آنچه در این وادی بسیار حائز اهمیت است، موقعیت عالی مرکز آموزشی است که هم برخواسته از عمق نیازها و مطالبات مردم باشد و هم در متن مردم، که هم بتوانند بدون اتلاف وقت و بدون صرف هزینه دیگری، به آن مرکز در تمام فرصت‌ها دسترسی داشته و به آسانی قابل افاده و استفاده باشد.

با تکیه به گزاره یاد شده، مدرسه دارالمعارف اهلبیت (ع) به لحاظ موقعیت عالی در مقایسه با سایر مدارس و حوزه‌های علمیه دینی، موقعیت ممتاز و مورد نیاز را داراست. چون در میان بزرگترین جمعیت شیعی در غرب کابل ساخته شده و بطور دائم، ممتد و مستمر از بدو وجودش، پاسخ‌گوی نیازها و هنجارهای دینی مردم بوده است. زیرا با توجه به بافت جمعیت و ساختار موقعیت و مکان زندگی مردم کابل که در غرب کابل عمدتاً حجم جمعیت آن را شیعیان تشکیل می‌دهند و در ساحات شرق و مرکز کابل اغلب جمعیت را اهل سنت پوشش می‌دهند.

محلی که مدرسه دارالمعارف اهلبیت (ع) در آن بنا شده است، نسبت به سایر ساحات کابل بالاترین حجم متمرکز جمعیت شیعی

را در خود جای داده است و از این لحاظ بسیار مکان ممتاز و مناسب است. و از سوی دیگر محروم بودن مطلق این ساحه است که مردم این محل با تمام کثرت و تراکم جمعیتی، از کمترین ارائه خدمات دولتی برخوردار نیستند و بسیار در حد نازلتری امرار معاش می‌کنند و به سختی روزگار می‌گذرانند اما در عین حال سخت نیازمند به دانستن معارف اهل بیت اند و مشتاق.

و: تشکیلات مدرن

یکی از مهم‌ترین امتیازات برتر و ویژگی منحصر به فرد مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) داشتن تشکیلات مدرن با دکترین سازمان یافته با قواعد معتبر و ضوابط مسلم است.

تشکیلات منظم و منسجم با کارآمدی قوی و نیرومند که ابعاد گوناگون و جهات مختلف آن پوششی مناسب برای تمام مؤلفه‌های تشکیلاتی و مقرراتی نظام‌مند و هدفدار است.

پایگاه آموزشی و تربیتی مبتنی و روبنا باتشکل و سازماندهی مدرن و مترقی می‌تواند پیشرفت گسترده‌ای را در گستره نظام آموزشی نهادینه می‌کند و از چگونگی فرایند تکامل یافته نظام

آموزشی مدرن خود سند افتخاری را ماندگار و تأثیرگذار به‌حافظه تاریخ و شکوفائی حوزه علمیه و مراکز آموزشی می‌سپارد. سندی که برای جهت‌دهی سایر نظام آموزشی تربیتی از کارآمدی کیفی و کارائی قطعی برخوردار است و مراکز علمی را حول محور تشکیلات پویا و پاسخگو نضج و نظم می‌بخشد.

با در نظر داشت تشکیلات مدرن و مترقی و منضبط مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) می‌توان به شاخص‌های مهم و محوری آن در جهت دهی منطبق و مناسبی که در قالب آئین نامه مدون ارائه داده است به صورت گذرا و فشرده اشاره کرد:

مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) آئین نامه مطلوب و معتبری را تدوین و تصویب نموده است که رفتارها کردارها و گفتارهای عامل انسانی و نیروهای ذیربط و نهادهای مسئول درون تشکیلاتی را کنترل و توظیف وظایف کرده است.

در متن این آئین نامه ارکانی گنجانده شده است که مأموریت و وظایف هر کدام از اشخاص، افراد، تیم‌های مسئول را توضیح داده و تبیین داشته و قابل الزام و اجرا نموده است که عبارتند از:

۱. معاونت آموزشی

این معاونت با قالب تعریفی و مدون ارکانی را پوشش می‌دهد که مشتمل بر سه رکن برجسته و محوری است.

۱.۱. رکن اول مبتنی است بر دو نفر نیروی انسانی که عبارتند از معاون آموزشی و همکار او.

۱.۲. رکن دوم آن را مضامین آموزشی پوشش می‌دهند.

این رکن مهم‌ترین ارکان معاونت آموزشی است که منابع درسی را معین و برای تعیین درس برنامه ریزی کرده است که مشتمل است به مجموعه غنی از منابع مورد نیاز معتبر رشته‌های فقه، اصول، بلاغت، منطق، فلسفه، ادبیات، عقاید، اخلاق، قرآن و علوم قرآنی، حدیث، تاریخ، سیره، نگارش و دستور زبان ...

۱.۳. رکن سوم آن را شرح وظایف تشکیل می‌دهد که عبارتند از:

الف: تهیه مواد آموزشی (کتاب، جزوه، فرهنگنامه، تخته سیاه و

سفید...)

ب: ارزیابی کارکردهای آموزشی توسط خود معاون و تقدیر از

اساتید و طلاب ممتاز

ج: دعوت اساتید مجرب و متخصص

د: تهیه و تدراک مکان آموزشی

هـ: برگزاری امتحانات

و: تهیه دفتر ثبت کارکردهای آموزشی غرض ارزیابی فعالیت‌های
معاونت

۲. معاونت تربیتی

کارکرد دقیق این معاونت در قالب دو رکن عمده تعریف شده
است که عبارتند از:

۲.۱. یک نفر نیروی کیفی به عنوان معاون تربیتی

۲.۲. شرح وظایف: که شامل گزینه‌های زیر اند:

الف: دعوت اساتید تربیت و اخلاق، به طور موقت یا دائم

ب: اعلام زمان جلسات گاه وار تربیتی - اخلاقی

ج: تهیه جدول زمان بندی دروس اخلاق و تربیت طبق
لزوم دید.

د: تهیه و نصب پوستره‌های تربیتی - اخلاقی

هـ: تهیه دفتر ثبت کارکردهای تربیتی غرض ارزیابی
فعالیت‌های معاونت

۳. معاونت اداری

این معاونت یکی از معاونت‌های پر حجم و پرکار و دارای ابعاد و جوانب متعدد مختلفی است که در قالب چهار رکن محوری به لحاظ انجام وظایف تعریف و اعتباری می‌یابد، هر کدام از محورهای رکنی آن مشتمل اند بر بندها و تبصره‌های متعدد و گسترده که شرح همه آنها در این مقال نمی‌گنجد لذا تنها به گزینه‌های رکنی آن اشاره می‌کنیم که عبارتند از:

۳.۱. گزینش یک نفر به عنوان معاون اداری

۳.۲. شرایط و قیودات برای استاد

الف: شرایط جذب استاد: مانند؛ تسلط بر مضمون، رضایت هفتاد درصد طلاب از درس، رعایت مقررات درسی، نداشتن غیبت کثیره غیر موجه ...

ب: شرایط فسخ قرار داد با استاد: مانند؛ انصراف خودش، گرایش غیر اسلامی، ابتلاء به مرض صعب العلاج، عدم رعایت مقررات درسی و ...

۳.۳. شرایط و ضوابط برای طلباب:

الف: شرایط پذیرش طلباب: مانند؛ حداقل سن برای مقدمات ۱۶ سال و حد اکثر سی سال، اخذ امتحان ورودی، نوشتن نقص اعضا، تست هوش و ...

ب: شرایط اخراج طلباب: مانند؛ رعایت نکردن اخلاق، نظم و مقررات، گرایش به گروه‌های منحرف، ناکامی دو سال پی‌هم در امتحانات داخلی و ...

۳-۴. شرح وظایف:

الف: تهیه کتاب حضور و غیاب برای طلباب و اساتید؛
ب: ثبت حضور یک روز یک امتیاز و غیبت غیر موجه یک روز نقص در نمره انضباطی بخش آموزش.
ج: تذکرات لازم به طلاب در باب رعایت اخلاق و...
د: طلاب شاغل به رسائل، مطالب و کفایه، الزامی لباس طلبگی می‌پوشند.

هـ: برگزار کردن نشست ماهانه معاونین غرض بررسی امور هر معاونت و اخذ گزارش کتبی.

و: صدور ورقه ترخیص برای طلاب و اساتید.

۴. معاونت فرهنگی

این معاونت‌ها کارکرد بسیار سنگین حجم وسیعی از گزاره‌های کلیدی را در عرصه فرهنگی، پوشش می‌دهد که متشکل از دو رکن عمده است:

۴-۱. تشکیل دو نفر (معاون فرهنگی و تبلیغی)

۴-۲. شرح وظایف

گزینه شرح و وظایف، به صورت قابل توجهی دامنه دار و وسیع است که در آن بیش از ۱۷ گزینه‌ی توظیفی، تعریف شده‌اند؛ که شامل گزاره‌های کلیدی گرامی داشت از مناسبت‌های دینی و مذهبی، ملی، شهدای روحانیت و شخصیت‌های بزرگ کشوری، ایجاد بانک‌های نرم افزای نشر و پخش محصولات فرهنگی مدرسه، تدویر کنفرانس‌های سیمینارهای علمی و... تلاشی در جهت جمع آوری آثار که احصاء و شمارش تمام آنها خارج از عهده‌ی این نوشتار است.

۵. معاونت پژوهشی

حوزه کاری این معاونت در قالب دو رکن اساسی، تعریف و تنظیم شده است که عبارت از:

۵-۱. گزینش یک نفر به عنوان معاون پژوهشی

۵-۲. شرح وظایف: مانند؛ ایجاد گروه‌های تحقیقی، غرض تدوین کتب، جزوات درسی و... تشویق آنها به کار تحقیقی پژوهشی و...

۶. معاونت رفاهی

این معاونت نیز در چار چوب دو رکن پایه به انجام وظایف می‌پردازد بدین شرح:

۶-۱. انتخاب یک نفر به عنوان معاون رفاهی

۶-۲. شرح وظایف: مانند؛ تهیه دفتر بن خرید برای طلاب و اساتید (مانند بن کتاب، لباس...)، ایجاد دفتر وام برای طلاب و اساتید، ایجاد دفتر بیمه به همین منظور، تقویت فروشگاه تعاونی طلاب، ایجاد پایگاه نظیف و ثبت خدمات رفاهی.

۷. معاونت مالی

۷-۱. انتخاب یک نفر به عنوان مصارف مالی

۷-۲. شرح وظایف : مانند: دریافت در خواست‌های مالی، اخذ امضا از دریافت کننده‌ها ارزیابی فعالیت‌های معاونت، پلان گذاری‌های اقتصادی برای بالا بردن ظرفیت‌های مالی و جلب و جذب کمک‌های مالی (وجوه شرعیه، بریّه و تبرعیه)

ز: نظام درسی مدوّن

یکی از بارزترین بارقه امید و اطمینان برای محصلان، گزاره‌های پلان گذاری شده و هدفدار مدرسه دارالمعارف در قالب نظام درسی مدوّن است.

نظام درسی برنامه‌ریزی شده که به صورت تشکیلاتی راهبردهای مشخص و معینی را در فراروی فراگیران علم، قرار می‌دهد؛ این نظام سازی برای وصول به اهداف عالی و دانش‌اندوزی فاخر، در چارچوب نظام درسی مدوّن مسیر و ممکن است.

زیرا در سایه کارکرد نظام درسی مدوّن، تمام واحدهای درسی به شکل منظم و ساختاری در طول ایام تحصیلی زمان بندی می‌شود و نیز تمام مناسبات و ایام و فیات و ولادات پیشوایان دینی و ائمه معصومین، تعیین تکلیف می‌گردد و ایام درسی از ایام تعطیلی باز شناخته می‌شود و مواد آموزشی معین و نوبت کلاسهای درسی مشخص می‌گردد.

کارکرد مدرسه دارالمعارف در این خصوص بسیار قابل قبول بوده تا آنجا دقیق و روشن و برنامه‌ریزی شده است که در سایر نهادهای آموزشی و مراکز تحصیلی قابل تعمیم و افاده استفاده‌ی وافر است.

بر اساس آئین نامه مدون مدرسه دارالمعارف، نظام درسی نیز مدون است، اغلب معاونت‌ها در سازماندهی مطلوب این نظام درسی به نحوی سهم دارد، به ویژه معاونت آموزش که همواره در مسیر تحقق فرایند عملی نظام درسی گام بر می دارد و تمام مضامین درسی را بر اساس آنچه که در آئین نامه بدان تصریح و تأکید شده و گزاره‌هایی از نظام درسی مشخص شده، آماده و مهیا می‌سازد و منابع درسی را طبق مفاد آئین‌نامه تعیین و تهیه می‌کند (که منابع را قبلاً در بررسی کارکرد معاونت آموزشی ذکر کردیم).

چون در تمام واحدهای درسی منابع آن با ذکر مشخصات در آئین نامه پیش بینی و آورده شده است. از باب نمونه در باب منابع در خصوص قرآن آمده است:

الف: قرآن:

قرآن بین المللی به خط عثمان طه به روایت حفص از عاصم چاپهای عربستان، استانبول و ایران - ترجمه آیة‌الله مکارم شیرازی.

ب: علوم قرآنی:

کتاب «التلخیص و التمهید» آیة‌الله معرفت.

تبصرة: از قرآن‌های چاپ پاکستان در آموزش استفاده نشود.

و نیز در بخش تاریخ و سیره و سایر منابع کهن، تمام آن منابع با جزئیات در نظام درسی مدون گردیده است.

بر این اساس است که مدرسه دارالمعارف در این خصوص، گام‌های بسیار استوار و پایه دار و منظمی را برداشته است. گواه مطلق و شاهد متقن این مدعا تدویر سیمینار علمی دو روزه است که بیش از چهل و هفت نفر از شخصیت‌های برجسته و نامدار علمی و متخصص حوزه و دانشگاه، پیرامون اصول نظام‌سازی امور درسی، و کشف و طرح قواعد حاکم بر نظام درسی و نیز برنامه‌ریزی ممتد و روش‌های زود بازده و کار آمد و تشویق کننده، مباحث بسیار سخت و نفس‌گیری را طرح و بررسی نمودند.

پس از تبادل نظر و بحث و بررسی‌های کارشناسانه و ژرف و دقیق، مواد درسی را یک یک در تمام ابعاد و گستره علوم حوزوی پایه و متون، نیز منابع درسی جانبی و جنبی، به تصویب رسانده و عناوین تعریفی آن را گزینش و تدوین نموده است. برای دانستن بیشتر، بهترین گزینه مراجعه به متن آئین نامه مدون مدرسه دارالمعارف است. «علیکم بالرجوع».

ح: کتابخانه و شعبات

مدرسه دارالمعارف به عنوان یکی از مهم‌ترین پایگاه آموزش و پرورش استعدادهای درخشان و کارآمد، از هر جهت جامع و حایز اهم ترین متغیرهای مطلوب و مثبت دینی است که در این نوشتار نمی توان به تمام زوایا و جوانب آن پرداخت.

براین اساس تنها به مؤلفه‌های مهم و محوری آنها به شکل فشرده و گذاراء، اشاره کردیم که در امتداد آن می توان یادآور شد که پرتو تجلی و پرواز ترقی آن، فراتر از محیط خود مدرسه شامل یک کتابخانه مجهز و مدرن با شعبات متعدد و مختلف می شود.

کتابخانه متعلق به مدرسه دارالمعارف که با فاصله اندکی از مدرسه ساخته شده است، در سه طبقه مجزا و ممتاز، به لحاظ ساختاری به شکل زیبایی مهندسی و طراحی شده و مرتب و منظم بنا گردیده. سرویسهای بهداشتی حمام، حیاط، کتابهای طبقه بندی شده و کد گذاری شده برابر سیستم‌های کتابخانه‌های معتبر دنیا.

قفسه‌های شیک و زیبا، ترتیب و چینش کتابها، میز و صندلی-هایی برای مطالعه، بسیار هنرمندانه و قابل توجه و چشم نواز است.

این کتابخانه دارای شعبات متعددی است که عبارتند از:

- شعبه ۱) «کتابخانه صادقیه مرکز بامیان».
- شعبه ۲) «کتابخانه امام زمان (عج) پنجاب»
- شعبه ۳) «کتابخانه امانی میرغلام دایکندی»
- شعبه ۴) «کتابخانه کوتل ملا یعقوب»
- شعبه ۵) «کتابخانه مدرسه امام صادق (ع)»
- شعبه ۶) «کتابخانه امام علی (ع) دروازه بدخشان».
- شعبه ۷) «کتابخانه مرکزی حجت قائم پسابند».

کتابخانه دارالمعارف تنها کتابخانه‌ای است که در این ساحه ساخته شده که مجموعه غنی از نیروهای فکری و اصحاب معنا و مطالعه را پوشش می‌دهد.

ساحه محروم اما با جمعیت فراوان و فشرده و متراکم. جمعیتی که به هیچ وجه به کتابخانه‌ها دست رسی ندارند؛ که اگر نبود کتابخانه دارالمعارف، برای همیشه از فرصت مطالعه و تحقیق محروم می‌شدند.

چنانکه مشاهد و ملموس است، این کتابخانه دارای شعبات متعدد است؛ در هر یک از شعبات، حجم وسیعی از نیازمندیهای متقاضیان کتاب را برآورده می‌نماید و مسیر روشنی را در فراروی متقاضیان

قرار می‌دهد، و درهای فراوانی در زمینه مطالعه و مباحثه، تحقیق و تفحص، در تمام عرصه‌ها و در همه موضوعات، بر روی همگان می‌گشاید، مطالبات فراوانی از هر جهت در هر موضوع، اعم از مجلات، مقالات و نشریات، ادبیات، بدیع، معانی، فقه، اصول، تاریخ، سیره، تفسیر، کلام، فلسفه، منطق، حدیث، مذاهب، ادیان، ملل و نحل، رجال لغت و ... پاسخ‌گو است.

روشن است که با توجه به تعدد شعباتی که دارد، قست اعظم مناطق کشور را حتی خارج از محدوده کابل، تحت پوشش دارد، که از این جهت این تنها کتابخانه‌ای است که در سطح کشور تمام نقاط شیعه نشین را به صورت برنامه ریزی شده و فراگیر، مشمول ارائه خدمات، قرار داده است.

براین اساس، کتابخانه دارالمعارف از موقعیت مطلوب و استثنایی برخوردار بوده و مبتنی بر گزینه‌های پسندیده و مورد قبول است که در نوع خود بی‌بدیل بوده بلکه بدیل موجه ندارد.

ط: مقاصد و اهداف

در هر یک از مراکز آموزش عالی و دانش بنیان، که با محوریت دینی تأسیس و تعریف و هدف گذاری می شود؛ مهم ترین دغدغه متمرکز و متراکم درونی آن، داشتن مقاصد عالی و اهداف بلند و ماندگار است.

زیرا در هریک از گزاره های محوری که رنگ دینی و صبغه مذهبی و مدنی داشته باشند؛ باید اهداف و مقاصد عالی که در هندسه ی ثقل آن رشد نیروهای فکری مد نظر قرار داده شده و در هسته مرکزی آن عوامل تأثیرگذار که بتوانند در همه ی عرصه های دین منشأ اثر و آثار باشند، به عنوان اصلی ترین گزینه های پایه، مورد توجه و دقت قرار بگیرند.

باید مشخص شود که مقاصد و اهداف مورد مطالعه، در کجایی از علوم دینی و در کدام از مقاطع مدنیت اسلامی، قرار دارد؟ بر این اساس است که مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) اهداف و مقاصد عالی را در جهت نشر معارف الهی و دستورات صریح آسمانی توأم با گسترش معارف فراگیر و جامع و جان آرای اهل بیت عصمت و طهارت که هسته پایه توحید و ربوبیت را در بردارد و کانون اسرار معارف

الهی است، به منظور توجیه و تربیت نیروهای فکری و عامل انسانی در جهت اکتیو و فعال سازی نیروهای پسیو یا غیر فعال، و پلان گذاری کلان و کارآمد با هدف جهت دادن این نیروها در مسیر خدا محوری در پوشش پیامهای مؤثر قرآنی و وحیانی، باعنایت مندی یا فتن خویش و ساختن جامعه مدرن و مسئول.

مقاصد هدفدار و جهت دهنده در طرازی از شاخصه‌های علوم و معارف اهل بیت، به معنای تداوم و استمرار سیر تاریخ حرکت شیعه در جهت وصول به مبانی استوار معارف و مفاخر شیعه است که با انیدشه وحدانیت و انگیزه وحیانی، از سرچشمه مقاصد نبوت و زلال اهداف امامت، نشأت می‌گیرد و از متن دین بر می‌خیزد و در فراخنای جهان هستی بر می‌نشیند.

این مقاصد در ادامه مفاهیم نبوت و رسالت است و در امتداد مفاخر امامت و ولایت؛ که شیعه در پهنای افشار گیتی، آنها را افتخار و اقتدار، نشر و ترویج نموده است.

بدون تردید در ایده آل ترین شرایط، مدرسه دارالمعارف، به صورت کاملاً رسالت‌مند و جهت‌دار، در سوگیری نظام معرفت و مرتبت معارف اهل بیت عصمت و طهارت، به خوبی کوشیده است تا در سایه سار معارف پویای نظام نبوت و امامت، الگوی منطقی و

مناسب و منسجمی را در فراوی مخاطبان خود قرار بدهد، و با قرائت دقیق و صحیح از متن نظام معرفتی آن معارف والا و ناب، اهداف و مقاصد عالی خود را با انگیزه‌های ناتمام و علاقه مندیهایی بی‌پایان، در جامعه برین انسانی ارائه نماید.

بر پایه چنین تفکری، مدرسه دارالمعارف تأسیس و بنا شده است تا بتواند انتظارات فراوانی را در پیکر و پایه گذاری اهداف و مقاصد عالی، پاسخ مثبت بدهد و درهای فراوانی را در فراوی رهپویان معارف اسلام و قرآن بگشاید و راه بس طولانی و بی‌پایانی را در این مسیر بی‌پیماید.

با اینکه گامهای اولیه را با استواری و استیلا برداشته است و با جدیت و توفیق پیشرفته است و هرچه در این مسیر لازم بوده است و در توان داشته، به کار بسته است و در هیچ برهه‌ای درنگ را جایز ندانسته و از هیچ خدمتی دریغ نورزیده و از هیچ اعانتی فروگذار نکرده است و عظیمانه و رفیعانه اهداف عالی را دنبال کرده است.

ی: خدمات و رفاه

در هر یک از مراکز آموزشی و کانونهای فرهنگی تأثیر گذار، موضوع ارائه خدمات و تسهیلات و آفاقه رفاه و تدارکات، از مهمات شمرده می شود، به همین دلیل از اهمیت بسزائی برخوردار است.

زیرا: یک مرکز مهم آموزشی-تربیتی با ارائه خدمات رفاهی و مالی در جهت تسهیل سازی و آرامش روحی و روانی دانش پژوهان، می تواند زمینه ای تحصیل و پیشرفت را به بالاترین کیفیت فراهم نماید و راه فراغت به سوی ستیغ قله های والائیهای را هموار سازد، و موانع را رفع و کمبودات را دفع و مشکلات را از سر راهش بردارد؛ تا بتواند گامهای بلند و استواری را در مسیر پیشرفت و پیش نیازش بردارد.

ارائه خدمات رفاهی چهار چوبهای خاص و قالبهای تعریف شده مشخصی دارد، مانند:

ایجاد فروشگاه تعاونی برای طلاب، پرداخت وام، بن، کپن، کمک، تدارک سفرهای علمی، زیارتی، سیاحتی، تفریحی، شرکت، در سیمینارهای علمی و محفل های ارزشی، دادن کارنامه های رسمی و تشویقی، معرفی به مراکز تحصیلی دولتی، دادن مدرک تحصیلی و

داشتن اعتبار آن مدرک در نهادهای بین المللی، تغذیه سالم و مناسب، سرویس‌دهی مطلوب، ایجاد تسهیلات مانند بیمه درمانی، خدمات اجتماعی، تأمین اجتماعی، لیلیه و خوابگاه مجهز و مرتب، سرویس‌های بهداشتی منظم و مجهز در نظر گرفتن جوایز و هدایا برای ممتازین تحصیلی، مساعد نمودن زمینه ازدواج برای غیر متأهلان، اهدای سهمیه بورسیه تحصیلی در خارج از کشور، حمایت های رفتاری و قانونی، تهیه مسکن، کمک هزینه مسکن، تحت پوشش قرار دادن خانواده‌های محصلان، کتابخانه، لوازم تحریر و...

بدون شک مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) در زمینه خدمات و رفاه گام‌هایی موفق و مؤثری برداشته است و توانسته است پوشش های لازم به موقعی را در دستور کار قرار داده و به مواردی مانند ایجاد فروشگاه تعاونی، پرداخت وام، بن، بیمه، لیلیه، خوابگاهها، کتابخانه، سرویس‌های بهداشتی و... جامه عمل پوشانده است.

به خوبی و روشنی درخشیده است که گواه متقن این مدعا نص صریح است، که در آئین نامه به عنوان نمونه تحت عنوان معاونت رفاهی آمده است و مرتب و ممتد بدان عمل شده است و آن به این شرح است:

شرح وظایف معاونت رفاهی:

(۱) ایجاد دفتر بن برای طلاب و اساتید (بن کتاب، لباس، بن لوازم التحریر، بن لوازم خانگی، بن موادخوراکی و...);

(۲) ایجاد دفتر وام برای اساتید و طلاب (وام های کوتاه مدت و دراز مدت);

(۳) ایجاد دفتر بیمه برای اساتید و طلاب (بیمه صحتی، بیمه حوادث و... از ده درصد الی صد درصد نظر به توان مالی);

(۴) تقویت فروشگاه تعاونی طلاب;

(۵) ایجاد پایگاه تنظیف;

(۶) ثبت خدمات رفاهی انجام شده در یک دفتر منظم غرض ارزیابی ثبت فعالیت‌های معاونتی. (آئین نامه، گزینه معاونت رفاهی)

بنابر آنچه گفته شد، مدرسه دارالمعارف اهلبیت (ع) درخصوص امور خدمات و رفاه، منشاء اثر و آثار مهم و ماندگاری گردیده است.

فصل دوم:

تشریح آرم رسمی مدرسه

تشریح آرم رسمی مدرسه

معمول است که نهادهای علمی-مدنی، اجتماعی و سیاسی آرم و سمبولی دارد که بیانگر اهداف و مقاصد تعریف شده آنهاست که بطور خلاصه و فشرده در قالب اشکال و کلمات آن را تمثیل می-نماید؛

مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) از آندسته نهادهائی است که از این قاعده مستثنی نبوده، آرمی برایش طراحی شده است که به-ترتیب شرح می-دهیم:

الف: «لا»

در اسلام توحید رکنِ رکن بوده و کلمه آن «لااله الا الله» است و این کلمه با کلمه «لا» آغاز شده است که نفی تمام خدایان باطل است، که سپس از آن خدای یکتا و یگانه را اثبات می‌نماید. اسلام با این اشاره آغاز گردیده تمامی تلاشهای پیامبر خدا (ص) و اصحابش در راه تحقق شعار اصیل و محوری بوده تا جائی که فلاح و رستگاری تمام جامعه درگرو ایمان به این رکن می‌داند که می‌فرمود: «قولوا لااله الا الله تفلحوا».

ب: «قلم»

قلم سمبول کارِ فرهنگی است و جایگاه قلم و نوشته، تا آنجاست که خداوند به آن سوگند یاد کرده است (ن و القلم و ما یسطرون). دارالمعارف اهلبیت (ع) معتقد به کار فرهنگی بوده قلم را مهار کننده علوم از یکسو و ناشر آن از سوی دیگر می‌داند و باور دارد که چکاد نامه دانشمندان از خون شهیدان برتر است و با قلم جهان پیچیده و باطل و عرض اداره و افکار ماندگار می‌شود.

ج: اتصال «قلم» به «لا»

در آرم «قلم» با «لا» اتصال یافته که حکایت‌گر اتکاء قلم به کلمه توحید است و بدون آن جهت قلم منحرف کننده خواهد بود.

دارالمعارف اهل بیت (ع) به قلمی معتقد است که جهت آن را اسلام و ارزشهای والای انسانی تشکیل داده باشد، چه اینکه اگر خود قلم ارزشمند است جهت آن ارزشمندتر است که بحکم «خذ العنایات و اترك المبادی» جهت قلم نهایی آن است و به عنایت توحیدی اعتقاد داریم.

د: «منحنی»

منحنی که شبیه عصای خم شده معلوم می‌شود، سمبول ~ دروازه‌های دانشگاه‌های دنیاست، مدرسه معتقد است که دو نهاد پر قدرت حوزه و دانشگاه بایستی با هم اتصال یابد و تعامل نماید تا دین و تکنولوژی سالم سیر نماید و حوزه و دانشگاه همدیگر را تکمیل نموده همکاری نمایند.

ه: «محراب»

دو منحنی که در تقابل هم قرار گرفته نقطه تقاطع آن محراب مسجد را تمثیل می‌نماید که مهم‌ترین نقطه مسجد محراب آن بوده تمام اهداف عبادی در محراب آن خلاصه شده، محراب است که جهت مساجد را به کعبه وصل می‌نماید.

و: «رحل»

تقاطع دو سر دروازه و امتداد آن رحلی را تمثیل می‌نماید که در عرف دینی برای دسته‌گندم از آن استفاده می‌شود و رحل تقریباً سمبول رشد برای تلاوت کتاب مقدس قران مجید که مدرسه از آن بهره‌جسته است.

ز: «کتاب گشاده»

کتاب همان قرآن کریم است، از مبداء وحی برای پیامبر اکرم (ص) نازل شده قانون اساسی را تشکیل میدهد و منشاء تمامی عقاید احکام و اخلاق است. گشاده بودن آن رمز عمل کردن به آن است که کتاب مادامیکه مورد عمل واقع نشود نسخه‌ای است که ثمر

بخشی ندارد وجود و نبود آن یکسان است و مدرسه معتقد به عمل به کتاب است.

ح: «کره زمین»

زمین محل تمدن بشری بوده فعل و انفعالات بشر در آن انجام می‌گیرد. مدرسه معتقد است که در تمام نقاط زمین که فعل و انفعالات بشری صورت می‌گیرد و بشر در آن سکنا دارد، کار فرهنگی و رسالت دینی انجام یابد و این رسالت محلی، کشوری و منطقه‌یی نیست اگر چه خاستگاه کشور و منطقه‌یی داشته است.

خطوط اصل البلد و عرض البلد نشان می‌دهد که این دایره خمیده زمین است و از سویی هم نقش الله را به قرینه تشدید بالای آن تمثیل می‌نماید که مرکز هستی و غایت معنوی آن است.

کره زمین که در این جا به دلیل خمیدگی آن بشکل بیضوی دیده می‌شود هم به خاطر حفظ تناسب قیافه آرم است که این قدر تغییرات را کارهای هنری تجویز می‌نماید و هم نقطه‌یی دقیق تر دیگری می‌دهد زمین بر اثر حرکت شدید محوری خود و گرما و آبی بودن نقطه‌یی استوایی قدری فشرده شده که شکل بیضوی به خود گرفته و به همین دلیل طول و عرض معنی پیدا می‌کند.

ط: «نام دارالمعارف اهل بیت» (ع)

نام مبارک دارالمعارف اهل بیت (ع) به شکل عتبه‌ی دوازده مسجد یا دانشگاه پائین آرم را مزین ساخته که آرم را از حالت خنثایی و بی‌ادرسی بیرون نماید و خط آن خطی انتخاب شده که هنر معماری و خطاطی اسلامی را نشان می‌دهد.

ی: پرهیز از «آیه» و «روایت»

در آرم از نوشتن آیه و روایت پرهیز شده که در برخی از آرمها بچشم می‌خورد و دلیل آن رعایت جانب احتیاط بوده که مبدا بدون طهارت لمسی به آیات و یا احادیث صورت بگیرد و از سویی هم ممکن است، آرم هر جا پخش و نشر شود، برخی جاها زیر پا و یا جاهای غیر مناسب قرار گیرد که بهتر است آیه و حدیث نباشد ولی آیه و حدیث بشکل هنری آن استفاده شود.

.

فصل سوم:

آئین نامه مدّون

مقدمه

سیرو سیرت تاریخی و رشدِ روندِ کاری شیعه نشان داده است، که از لحظه‌ی بدو تولدش و از نخستین روزی که پیامبرگرمی اسلام، با افتخار، فاخرانه، شیعیانِ علی را بشارت رستگاری داد و از رستگارانِ قطعی روزی رستاخیزتعریف و معرفی کرد، همواره شاهکارِ بیهای بزرگی را در عرصه مختلف زندگی بشر به ارمغان آورده است.

شیعه از آن لحظه‌ای که با فرود بر شریعه علی شرافت یافت، از فرازهای فراتِ همیشه زلال و همواره جاری آن، شهد شهلائی عدالت و وحدانیت نوشیده و در امتداد فراتِ فرزانه‌ی علی از نهضت نورانی «مکتب علم امام باقر» و «جنبش جهانی دانشگاه امام صادق» (ع) بهره جست، تاکنون در پرتو تلاش، پایمردی و از جان گذشتگی شریعه بانانِ ناباندیش، با اندیشه و انگیزه همین شریعه باقی مانده.

با عشق و علاقه‌ی همین دانشگاه امامین هم‌امین زیست و زندگی کرد از آن فرات نوشید و نوشاند و از آن دانشگاه آموخت و آموزاند. چون شمع شریعه علی نقشه راه است و خط مشی زندگی شیعه؛ و دانش دانشگاه امام صادق (ع) چراغ هدایت و حراست از کیان شیعه.

شعاع شریعه علی، بن‌مایه فرهنگ فکری انسان را حیات جاویدان می‌بخشد و پژمردگی روحی را از روح و روان می‌زداید؛ ژرفای دانایی دانشگاه امام صادق (ع) جان را جلا می‌دهد و جمال را صفا و جبین را جلال. ذهن را از پندارها می‌پیراید؛ راه را از بی راه می‌شناسد، باگذر از گردونه‌ی گرداب جهل به سوی قلّه‌های زیبایی و زیربنایی علم، بلندای ساحت کمال و کرامت و مجدو شرافت، رهنمون می‌گردد، ذلت را ذلیل و عزت را عزیز و فضیلت را فرخنده و عظمت را عظمی، بر فراز می‌دارد.

شیعه با شنا در این شریعه، نوشیدن و نوشاندن از همان فرات، تأسی از همین مکتب و آموختن از همان دانشگاه، راه‌ها و روش‌هایی را برگزید که از یکطرف از هرگزندی در امان مانده از گندابهای جهل عبور کرده و از گرداب‌های هراس‌انگیز فتنه‌ها به سلامت رهیده و مصئون بوده.

از سوی دیگر عقیده ناب و اندیشه راستین خود را از هرگونه دست بُرد و در آمیختگی، محفوظ داشته و خالص و بی‌آمیغ، شفاف

و بی‌شائبه، بذر باورهای خویش را در بستر تکامل و تعامل افشانده و حُبِ شریعه علی و عمق دانشگاه اولادِ علی را در ژرفای دلها و منتهای جان‌ها کاشته است.

بدون تردید، فرارفت شیعه، به قلّه والائیهها، نقطه هنگامه آفرینها، خوش درخشیدنها، سرفرازانه پیش رفتن‌ها و صعود و اوج گرفتن‌ها، همه و همه، محصولی بودن و ماندن در این شریعه‌ی شریفه، تطهیر و طهارت در آن فرات، دانستن و دانا شدن از همین فرهنگ ناب و تأسی و تأثیر از همان دانشگاهِ دامنه دار است.

البته نباید فراموش کرد که شیعه با تشرّف در این مسیر و تبرک از آن مصدر، فرازو نشیب‌های سخت و سنگینی را پیموده و گردنه‌های دشوار و نفس‌گیر گذر را پشت سرگذارده، چه شب‌های تیره و تار روزگاران ظلمت و ظللمانی بی‌پایان را به پایان برده است تا به روزگار نوین، فرجام یقین، گام نهاده و گشایشی موفق را افق فکری جدید ارائه داده و در امتداد دانشگاه معارف گستر امام صادق (ع) دانشکده‌ها دانشگاه‌ها، آموزشگاه‌ها، مدارس و حوزات علمیه، مراکز دانش‌پرور، کانون‌های دانش بنیان، تأسیس و تعمیر نموده و اندیشوران و گنجوران و دانش‌آموختگان دانشگاه امام صادق (ع)، مشعلهایی را برافروختند که خود در روشنائی آن، آنقدر سوختند و ساختند تا آموختند. مراکز و کانونهای گرمی را ساختند که خود

گرمای آن را گرمای داشته و گرما دهنده درخشیدند و در ژرفای آن
ژرف اندیشیدند و شگرف بهره جستند.

تا آنجا تابناک تابیدند که هریک از آن مراکز آموزشی، مشعل
هدایت و سیمای سعادت گردید؛ تا طلسم ظلمانی شب را بشکنند و
ماندگان در باتلاق جهل و تاریکی را به سرزمین سپیده‌ها رهبری
نمایند.

در امتداد همان شعله‌ی شریعه علی، و در ادامه همان طراوت
فرات وحی، در استمرار همان نهضت علمی باقرالعلوم و در استقرار
همان اقیانوس بیکران و متلاطم صادق آل محمد (ص) در سلسله
همان بحر خروشان و امواج معارف اهل بیت (ع) مرز بانان معارف
شیعی با ایجاد مراکز فعال آموزشی، میدان‌داری شگرفی را آغازیده‌اند.

با تلاش شبان و روزان، رایحه‌ی دلاویزدانش معارف اسلام ناب
را، بر هر کوی و برزن و زاندند تا از قدمگاه علم، به قامت استوار تاریخی
تحول نظام‌های معرفتی و دانش‌بنیان بپیوندند و به قلّه‌ و الایه‌های
علم و اندیشه و ستیغ بالایی‌های فکر و انگیزه، فرا رفتند.

آن‌چنان در این وادی هیجان برانگیز و همت‌آفرین سرافرازانه
خوش و خوب درخشیدند که نه زبان آوران توان پیمودن این عرصه

را دارند و نه چکامه سرایان و نگارندگان قدرت ترسیم و تصویرآن همه پیش رفتنها و زیباییها را...؛

در راستای تحقق و تثبیت چنین تعالی و ترقی‌ای، مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) به همت والای حضرت آیت ا... واعظ زاده بهسودی (مدظله) تأسیس و هدف گذاری شده است.

به این امید جاویدان پا گرفت که دریچه‌ی بسوی این بامداد معرفتی و دانش بنیاد بگشاید و شمیمی از این صرصرِ ستوهِ سحر، و نصیبی از این نسیم روح انگیزِ صبا، به جانها بیفشاند و به طور جدی برآن بوده، هست و خواهد بود که شکوهِ معارف شیعه را با شکوفائی و زیبایی، مبانی شیعه را با والائی، درهنگامه‌های گوناگون و آوردگاهای مختلف، به مرحله‌ی باور برساند.

باورهای راستین و درخشان آن را، البته در حدتوان فکری و نیز در شعاع ظرفیت وجودی مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع) به زیباترین جمال و به شیوا ترین جلال، جلوه گرسازد و تشنگان معارف را به این آستان از جریان جاری شریعه فرات سیراب سازند؛ تا باشد با آئین‌دانش ورزی دانشگاه امام صادق (ع) بنیادهای فکری را بنیان نهند و برهمان اساس، آئین‌نامه‌ای جدید و جامع با قالب‌های تعریفی ویژه، تدوین نماید. بر این اساس نکات چندی پیرامونی را می طلبد که به شکل بسیار گذرا و مختصر بدان اشاره می‌گردد:

۱. اهداف بلند مدتِ آموزشی-تربیتی

یکی از مهم ترین مؤلفه‌های پایه و اساسی که می‌تواند به عنوان اصول بنیادین و تأثیرگذار در پویایی و پایداری مراکز آموزشی به ویژه مدارس علمیه، منشاء آثارماندگار و مبدأ بی‌شمار در روند و رونق، گردد.

اهداف بلند مدتِ آموزشی-تربیتی است و ضرورت بخشیدن و اهمیت دادن به چشم انداز حوزه کاری آن اهداف دراز مدت و مستمر در کارکرد مؤثرِ کانون‌های فکری برای وصول به کشفِ قواعدِ معتبر و کارآمدی حوزه‌های معرفتی و فضیلت، کلیدی‌ترین گزینه مطلوب و موجه به‌شمار می‌آید که بتواند در پرتو آن، راهکارهای منطقی و منسجمی را در جهات مختلف و جنبه‌های گوناگونِ کسبِ مرتبه‌ی کمال از دانش معارف اسلام، مدیریت نماید.

نظام‌سازی و کشف قواعدِ حاکم بر گزاره‌های کلیدی و کلان و مهم محوری دین، در هریک از عرصه‌های، اعتقاد، اخلاق و احکام، فرایندی را می‌طلبد که به صورت دوامدار و درازمدت در چشم انداز جهت‌دهی‌ها و ساختارِ معرفت، هدف گذاری گردد و تمام جوانب و ابعاد گزاره‌های کانونِ معرفت، در بسترِ همان اهداف بلند و فاخر، تنجیزیابد. چون تحولات اجتماعی و رشد فرهنگی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، ضرورت‌ها و نیازهایی را

به وجود آورده که پاسخ گوئی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی متنوع و جدید و تربیت و تعلیم چهره‌های متخصص بین رشته‌ای را ضروری می‌نماید.

از این رو، پایگاه‌های آموزشی نیز باید با تکیه به این دگرگونی‌ها و تحولات نوپدید، مبتنی و مجهز بوده اهداف بلند مدت و تام‌گرا و تمام‌شمول و فراگیر را در دستورکار قرار دهند.

با توجه به نیازها و گرایش‌ها و جهانی شدن رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی و نیز مطالبات و مقتضیات زمان و مکان، مکانیزمی را می‌طلبند که در پوشش آن، دانش پژوهان و محصلان، با اندیشه‌های بلند و ارزشهای متعالی معارف دین آشنا شوند؛ که این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون معتبر و غنای مواد درسی و رشته‌های دانش بنیان، نیز گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان یافته دانش پژوهان به سرانجام می‌رسد. این فرایند، تنها در سایه هدف گذاری اهداف بلند مدت و بنیادین تعریف می‌شود که بتواند مفاهیم معتبر و آموزه‌های متقن و مستحکمی را در درازمدت به مرحله‌ی بارور و ظهور برساند.

بنابراین، تعریف ساختار آموزشی، بازنگری در متون رشته‌های تحصیلی، بازیابی و بازسازی آموزه‌های دینی و آشنائی عمیق و تخصصی با معارف و مبادی دین، ضرورت داشتن اهداف بلند مدت

و اهمیت چشم انداز موثر و محوری را محرز و مبرهن می نماید؛ تا در پرتو تداوم آن اهداف، مقام و ارزشهایی را احراز نماید که شایسته یک پایگاه آموزشی تخصصی محور و معتبر است که پایه‌های بنیادین آن را اندیشه‌های بلند و افکار آرمانی و فاخر، تأسیس و تعبیه نموده اند؛ که مبنای فکری سازنده آن را آموزه های دینی و انگیزه-های مذهبی تشکیل می‌دهد. پس تحقق و تداوم چنین مبادی فکری و اندیشه‌ها و انگیزه‌های بنیادین جز در سیمای اهداف بلند مدت محقق نخواهد شد.

۲. برنامه‌ریزی کارشناسانه و راهبردی

برنامه‌ریزی و طرح دستور العمل‌های تشکیلاتی با قالب‌های تعریفی مشخص و معین، یکی از اصول پایه در روابط، ساختارها، سمت‌ها، مسئولیت‌ها، مأموریت‌ها، منابع، مبانی، اهداف، متون، روشها، شیوه‌ها، کارکردها و راهبردها، محسوب می‌شود تا آنجا که نمی‌توان بدون آن، به طرازی از تحقق اهداف و نیازها، نائل آمد. چون رونق و رشد، بالندگی و بازسازی مراکز آموزشی درگرو نظام آموزشی منسجم و مترقی است که بتوان الگوی منطقی و مناسبی را با وجهه‌ی قانونمندی قوی قانون گذاری نموده و ارائه داد.

برنامه‌ریزی آئینه‌ای از آئین روشن مراکز آموزشی به شمار می‌آید، که انعکاس‌دهنده‌ی محورهای مهمی است که در مقاطع مختلف و سطوح گوناگون، قابلیت اجرایی و لزوم اجباری یا ارشادی، ارائه‌ای می‌یابد و تمام ابعاد و جهاد ساختاری و سازندگی یک مرکز دانش بنیان، در قالب کارکردهای برنامه‌ریزی شده، تعریف می‌شود.

زیرا: اقسام و انواع واحدهای آموزشی و بخش‌های مختلف سطوح درسی، توظیف و تنظیم منابع انسانی و نیروی کارآمد، توزیع و تقسیم منابع مالی، جلب و جذب اساتید، محصلان، دانش پژوهان و پژوهشگران، بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها، همه و همه مستلزم برنامه‌ریزی‌های دقیق و دستورالعمل‌های عمیق است و مبین راهکارهای از پیش تعیین شده و از قبل تعریف شده.

پرداختن به مباحث بنیادین در تمام گزاره‌های دین، منبعث و برخاسته از انسجام و پویا بودن یک مرکز آموزشی است.

پویایی و پایداری آن برگرفته از نظام آموزشی دارای برنامه‌ی منظم و منسجم است. ارائه خدمات مطلوب آموزشی و محاسبات میزان افت‌ها و افول‌ها، رشدها و عروج‌های تحصیلی، آگاهی و آشنائی به‌موارد تخلف‌ها و نابرابریها، دانستن و دیدن مفاخر و مراحل شئون رفتاری و کرداری نیروهای انسانی و مجموعه‌های کارگزاران و

کارمندان، لوازم و ملازم، رسیدگی به کمبودی‌ها، زمینه‌سازی‌های برتر و بهتر، و تمهیدات و تسهیلات و... تماماً پیوستگی تام و اناطه تمام خود را به شیوه‌ها و شده‌های فرایند برنامه ریزی، نشان می‌دهد، تا آنجاکه در نبود آن تمام این محورها و گزینه‌ها به تعطیلی کشانده شده و درهاله‌ای از ابهام و اجمال قرار می‌گیرند.

بدیهی است خاستگاه محوری یک پایگاه دانش محور، برای سوگیری نظام آموزشی موفق و کارآمد که بتواند در جهت گشودن افق‌های جدید فکری منشأ اثر و آثار گردد و روزنه امیدی برای هدف گذاری‌های کلان و دراز مدت باشد، درهای فراوانی را در همهی ابواب دین در تمام عرصه‌ها، بر روی عاشقان بگشاید، باید برنامه‌ریزی و تئوری دقیق و عمیق و مشخصی را در مکانیزم هسته مرکزی مدیریت این پایگاه آموزشی گنجانده و گزینش گردد.

۳. نظم و مقررات سازنده و قابل اجرا

نظام سازی و ایجاد قواعد حاکم برگزاره‌های کارکردها، تأسیس و تنظیم ضوابط فراگیر در تمام بخش‌های واحدهای اداری، کاری، آموزشی، تربیتی، جلب و جذب، ورود و خروج، اصول و مبادی مواد درسی، امور کلاسها، حضور و غیاب، اساتید و شاگردان، مدیران و

معاونان، امور مالی، اجرائی، تبلیغاتی، تدارکاتی، تمهیداتی، تسهیلاتی، تشکیلاتی، تصمیماتی، دستورات و... همه و همه وابستگی تام و پیوستگی تمام به قانونی بنام «نظم و مقررات» دارد، که باید نظم و چارچوبه مقررات، به شکل جدی و صریح حیثیت قانونی پیدا کند؛ که بتوان در پوشش آئین نامه قانون، نظم را در همه ابعاد و گستره‌ها حاکم ساخت و همه‌ی بخش‌های زیربسط را در چوکات قانون، رهبری و مدیریت کرد.

در قانون کلی نظام طبیعت و سیر طبیعی نظام هستی و چگونگی شکل‌گیری ساختار خلقت، نیز عنصر «نظم» از عناصر کلیدی و ساحت ثقل آن محسوب می‌شود. چون خداوند، جهان هستی را بر پایه نظام سازی هدفمند، نظم و نسق بخشیده است که در پایه امور اگر آن نظم خاص و روند خاص مربوط به عامل خاص بهم بریزد، نظم در جهان دگرگون می‌گردد.

نظم به منزله ستون‌های مستحکم و استواری است که ارکان انسجام و انبعاث، حرکت و سکون و کندی و تندى و نوع حرکت تحرک سیر حرکت جهان هستی به شمار می‌آید. در آیات متعددی به قانون نظم در جهان هستی اشاره و افافه شده است مانند این آیه شریفه:

«والشمس یجری لمستقرها. والقمر قدریاه منازل. لا الشمس ینبعی لها ان تدرک القمر و لا لیل سابق الیهار و کل فی فلک یسبحون»

در سوره یاسین که می‌فرماید: و خورشید (نیز برای آنها آیتی است) که پیوسته به سوی قرار گاهش در حرکت است... و برای ماه منزلگاه‌هایی قرار دادیم... نه خورشید را سزاست که به ماه رسد، و نه شب به روز پیشی می‌گیرد؛ و هرکدام در مسیر خود شناورند.

از این آیات سوره مبارکه‌ی یاسین و آیات بسیار دیگری به خوبی و روشنی استفاده می‌شود که خداوند، جهان هستی و تمام پدیده‌های آنها را اعم از سیارات، ستارگان، سپهر و ماه و نجوم، آسمان و زمین را برپایه نظامی خاص استوار و مسجل نموده است که هرکدام در جایگاه و مسیر خود قرار دارند و در قدمگاه و قرارگاه خود قرار و در مجاری و معابر خود حرکت می‌کنند که هیچ کدام به دیگری حق سبقت و تقدم و پیشی گرفتن را ندارند.

روشن است که در جدی‌ترین پیامهای قرآنی و در قطعی‌ترین پی‌آیند و دستورات آسمانی، نظم و انسجام، در حوزه تقدیر و تنظیم پدیده‌های هستی، گزینه مهم و موجه شناخته می‌شود.

تا آنجا که حرکات و سکانات، تقدم و تأخر، سبقت و عدم سبقت آنها در دایره عنصر نظم، معنا و مفهوم پیدا می‌کند. چون داشتن

قرارگاه، برای خورشید، و حرکت پیوسته و مستمر آن به سوی قرارگاهش و تنظیم چندین منزل‌گاه برای ماه، اینکه حرکت ممتد خورشید در مسیر از پیش تعیین شده خودش که به هیچ وجه نمی‌تواند به‌ماه برسد و نمی‌تواند نقطه تلاقی و تصادفی داشته باشد و نیز شب همواره شب است و روز همیشه روز، هیچکدام نمی‌تواند نسبت به دیگری پیشی بگیرند.

بلکه هرکدام در مسیر مشخص و جایگاه متعین خودش قرار می‌گیرند، هرکدام نشانه‌ی حکمتِ نظمِ خداست که برای هر یک از پدیده‌های هستی لحاظ کرده و جهان را برپایه نظم خاصی که غیر قابل تغییر است، استوار و تدبیر نموده است.

بنابراین، عنصرِ نظم، از عناصر مهم کلیدی محسوب می‌شود چه در قانون طبیعت و جهان ماده و چه در عالم هستی و زیستی، محور توجه خالق هستی بوده و در کانون تقدیر و تفویض الهی قرار دارد.

از همین رهگذر است که امیر بیان مولى المؤمنین علی (ع) به روشنی منشوری را تحت عنوان ایجاد نظم و رعایت تقوای الهی، به یادگار می‌سپارد و با تأکید به آن سفارش می‌نماید و می‌فرماید: «اصیکم بتقوا لله و نظم امرکم» شما را به پرهیزگاری و رعایت نظم در هر چیزی سفارش می‌کنم. وصیت امیرمؤمنان به گزینه‌ی تقوا و عنصرِ نظم، بدیل موجه دیگری را ندارد و عدم رعایت آن، به منزله‌ی

عدم توجه به سفارش حضرت است و موجب نادیده گرفتن مهم‌ترین وصیت و نصیحت آن حضرت می‌گردد. بنابه آنچه گفته شد، ایجاد نظم و نسق منظم و منضبط در حوزه‌های علمیه، برگرفته از مهم‌ترین گزاره‌های مورد تأکید و از محوری‌ترین آموزه‌های دینی است که بدون آن نمی‌توان مؤلفه‌ها و متغیرهای چشم انداز حوزه‌ها را، تعریف و تبیین کرد.

سوگیری نظام فیزیکی و رونق‌روند تکاملی حوزه‌ها در گِیرو نظم و انسجام آنها است. چون منهای نظم، هررویکردی آسیب پذیر خواهد بود و هرکارکردی دچار بحران خواهد شد. مصئونیت‌کارکردها و علمکردها در پرتو عنصرِ نظم، حاصل می‌شود که بدون آن از هیچگونه لغزش و لرزشی در امان نخواهد ماند.

براین اساس جهت ایجاد نظم و در یک پایگاه تولید علم و مرکز دانش بنیان و ترقی محور، ضرورت تدویم آئین نامه‌ی صریح و صحیح را قطعی می‌کند که بتوان براساس مفاد آن، نظم را در حوزه حاکم نمود و انضباط و مقررات را در کانون توجه قرار داده و به عنوان عنصر محوری و لازم، در متن و بن مایه‌های هسته‌ای حوزه علمیه نهادینه کرد.

از این رو به دلیل اینکه حوزه علمیه دارالمعارف اهل بیت (ع) از این قاعده کلی مستثنا نیست و برای ایجاد نظم و حاکم نمودن آن

در همه‌ی عرصه‌های بروز و ظهور آئین نامه مطلوب و جامع و همه جانبه‌ای را تدوین و نگارش نموده و طبق مفاد بن‌بند آن قدم به قدم حرکت نموده و عمل می‌نماید.

۴. سیمینارِ دوروزه‌ی کاری

با هدف نظام‌سازی و کشف قواعد و منطبق بر واقعیت‌های عینی و ملموس در نحوه‌ی شکل‌گیری حوزه‌های علمیه و چگونگی و جهت ضوابط و کیفیت رعایت مقررات در آنها، به ویژه تنجیز و تجهیز مدرسه دارالمعارف اهلبیت (ع) به مفاد آئین نامه‌ی مدّون، در بهار سال ۱۳۹۰ هـ-ش، سیمیناری باشکوهی در کتابخانه دارالمعارف اهلبیت (ع) دائرگردید به مدت دوروز کاملِ کاری سخت و سنگین ادامه یافت؛ که همراه باتنفس درمیان ساعات کاری، و پذیرایی‌هایی متنوع، ناهار، مباحث مهم و محوری، به صورت گسترده و پدیدارشناسی و کارشناسی گردید.

زیرا، در این سیمینارِ چهل و هفت نفر از برجسته‌ترین نخبگان علمی و اساتید عالی مقام حوزه و دانشگاه حضور داشته‌اند که با استفاده از تجارب و تناسب علمی و مدیریتی خوش پیرامون گزاره-های مهمی جهت دهی و تکامل روبه رشد حوزه‌ها و چگونگی

گزینش واحدهای درسی که تلفیقی باشد از نظام درسی گذشته و آینده، بحث و بررسی عمیق و تعاطی و تبادل نظر دقیق، صورت گرفت و قرار شد مواد درسی به صورت دقیق و کارشناسانه مورد ارزیابی قرار گرفته و در واحدهای درسی گنجانده شود.

در این خصوص مدرسه دارالمعارف با درک عمیق از اوضاع و احوال جاری در وضعیت نظام درسی قدیم که سنتی صرف بر آن حاکم بود، آئین نامه‌ی مدّونی را به عنوان آئین‌نظام‌مند درسی که در آن مجموعه‌ی غنی از راهکارها و راهبردهای نظام آموزشی جدید که بتواند در همه‌ی عرصه‌ها، پاسخگو بوده و مطلوب باشد، هدف گذاری شده است را ارائه و افاضه نمودند که مورد قبول و پذیرش همه‌ی نخبگان علمی حاضر در سیمینار قرار گرفت.

این آئین نامه، در واقع منشوری را برای چگونگی پیشرفتِ روندکاری و تنظیم نظام آموزشی کارآمد و کارشناسانه، پویا و پاسخگو در تمام حوزه‌های علمیه ارائه و به یادگار سپرد.

بی‌شک با توجه به متن نگارش شده و محتوای تدوین یافته این آئین نامه، می‌توان گفت: که این آئین نامه در نوع خود بی نظیر یا کم نظیر بوده و یکی از برترین، با کیفیت‌ترین و کارشناسانه‌ترین آئین نامه آموزشی، راهبردی در نظام آموزشی محسوب می‌شود که می‌تواند مقام نخست را از حیث مبانی و منابع، در حوزه‌های علمیه و

در تنظیم و تنسيق و تبويب ابواب واحدهای درسی و مؤلفه‌های
آموزشی، نمره‌ی اول و رتبه‌ی کمال را کسب نماید.

متن آئین نامه مدّون:

الف: معاونت آموزشی^۱

رکن یکم-تشکیل: دو نفر (۱معاون آموزشی، ۲همکار معاون)

رکن دوم - مضامین آموزشی

فقه

منابع: شرح لمعه، مکاسب (تحریر به شکل آزاد)

^۱ آئین نامه توسط پنجاه نفر از نخبگان علمی، اعم از اساتید دانشگاه و حوزه، طی سمینار دو روزه‌ی کاری، تدوین شده است!

اصول فقه

منابع: اصول مظفر، رسائل، کفایه (معالم الدین به شکل آزاد)

بلاغت

منابع: مختصر المعانی یا جواهر البلاغه.

منطق

منابع: منطق مظفر، کبرای منطق مطهری (ره)

فلسفه

منابع: بدایه و نهایه علامه طباطبائی ره (فلسفه ما شهید صدر
به شکل آزاد)

ادبیات

منابع: مقدمات (صرف میر، نصریف، عوامل ملا محسن، هدایه)
سیوطی (مبادی العربیه و باب رابع معنی بع شکل آزاد)

عقائد

منابع: مرحله اول: در کلاس عقائد، مرحله دوم: باب حادی عشر

اخلاق

منابع: مرحله اول: آداب المتعلمین، مرحله دوم: معراج السعاده
ملا نراقی ره (سایر کتب اخلاقی به طور آزاد)

قران

منابع: قران، بین المللی به خط عثمان طه به روایت از عاصم
چاپهای عربستان، استانبول و ایران - ترجمه آیت الله مکارم شیرازی
علوم قرانی:

منابع: التلخیص و التمهید آیت الله معرفت
تبصره: از قران های چاپ پاکستان در آموزش استفاده می شود.

حدیث

منابع: آشنائی با مبادی حدیث شناسی (دروس فی علم الرجال)
و (دروس فی علم الدرایه) هفته ی یکبار

تاریخ

۱ - تاریخ اسلام

منابع: دوره بعثت و هجرت، تاریخ اسلام چاپ سمت ۲۱ -
فروغ ابدیت ۲۱ - دوره خلفاء رسول جعفریان - دوره ائمه (ع)،
سیره پیشوایان مهدی پیشوای - انقلاب تکاملی جلال الدین فارسی
- اسلام شناسی شریعتی درسهای دانشگاه مشهد بخش محمد
کیست؟

تبصره: استاد تاریخ دوره های: فترت، فاطمیین مصر، صلاح
الدین ایوبی، ترکان عثمانی و نهضت های صد سال اخیر و معاصر را
از منابع متقن تهیه نموده، تدریس نماید.

۲ - تاریخ افغانستان

منابع: تاریخ سلاطین غور و شاهان غزنوی از کتب چاپ سمت
- دوره ابدالی ها تا دوره ظاهر شاه از کتاب افغانستان در آزمون
تاریخ.

تبصره: استاد تاریخ از این منابع درس را تهیه می نماید.

سیره

۱ - سیره نبوی (ص)

منابع: سنن النبی علامه طباطبائی ره (سیره نبوی شهید
مطهری بطور آزاد)

۲ - سیره ائمه (ع)

منابع: امامان شیعه آیت الله مدرسی - امامان شیعه رسول
جعفریان

تبصره: استاد سیره درس را از این منابع تهیه می نماید.

نگارش و دستور زبان

در مراحل: املاء نویسی، انشاء مطالب، زیبا نویسی، و آموزش خط (تحریری، نستعلیق، ثلث، نسخ) هفته ی دو روز

رکن سوم: شرح وظایف:

- ۱_ تهیه مواد آموزشی (کتاب، جزوه، فرهنگنامه، تخته سیاه و سفید و ...)
- ۲_ ارزیابی کار کردهای آموزشی توسط خود معاون و تقدیر از اساتید و طلاب ممتاز.
- ۳_ دعوت اساتید مجرب و متخصص.
- ۴_ تهیه و تدارک مکان آموزشی.
- ۵_ برگزاری امتحانات د تهیه لوازم امتحانی.
- ۶_ تهیه دفتر ثبت کار کردهای آموزشی غرض ارزیابی فعالیت های معاونت.

ب: معاونت تربیتی

رکن یکم - تشکیل: یک نفر (معاون اداری)

رکن دوم - الف: شرایط جذب استاد:

۱_ تسلط بر مضموت

۲_ رضایت هفتاد درصد طلاب از درس

۳_ رعایت مقررات درسی

۴_ نداشتن غیبت کثیره غیر موجه

۵_ داشتن اخلاق حوزوی

ب - شرایط فسخ قرار داد با استاد:

۱_ انصراف خودش

تبصره: استاد قبل از انصرافش معاونت اداری را یک ماه قبل

مطلع می سازد.

۲_ پیاده نمودن گرایش غیر اسلامی

۳_ ابتلاء به امراض ساری صعب العلاج

۴_ عدم رعایت مقررات درسی

۵_ نداشتن اقامت معتبر برای اتباع غیر افغانی

رکن سوم

الف - شرایط پذیرش طلاب:

- ۱_ حداقل سن در مقدمات شانزده سال و حداکثر سن در مقدمات سی سال.
- تبصره: مدرسه در کلیه سطوح پذیرش دارد.
- ۲_ تست هوش و ذکاوت جدید الشمول.
- ۳_ اخذ امتحان ورودی.
- ۴_ نداشتن نقض اعضاء.
- تبصره: نقض اعضاء در کسانی که از هوش فوق العاده برخوردار است، شرط نیست.
- ۵_ از طلاب پذیرش شده تعهد هفت ساله اخذ می شود.
- ۶_ طلاب پذیرش شده می تواند به کورسها و کلاسهای خارج مدرسه شرکت نماید به شرطی که دو درس در مدرسه داشته و نمره قبولی بیاورد.
- ۷_ پذیرش طلاب همه ساله یا چند سال یک بار در اول سال تحصیلی طبق نظر معاونت اداری انجام می شود.
- ۸_ پذیرش طلاب پذیرش شده تا سه ماه قطعی نیست.

تبصره: شرایط فوق مخصوص طلاب رسمی بوده، طلاب غیر رسمی به طور آزاد از دروس آزاد استفاده می نمایند.

ب - شرایط اخراج طلاب:

- ۱_ اخلال نظم و عدم مقررات داخلی مدرسه
- ۲_ گرایش به گروههای منحرف
- ۳_ ناکامی دو سال پی هم در امتحانات داخلی
- ۴_ ابتلاء به امراض ساری صعب العلاج
- ۵_ مشاهده شدن فساد اخلاقی
- ۶_ خرید و فروش مواد مخدر با اعتیاد به آن
- ۷_ عدم التزام به اخلاق و شئون طلبگی

رکن - چهارم - شرح وظایف:

- ۱_ تهیه کتاب حضور و غیاب برای طلاب و اساتید
- ۲_ ثبت حضور یک روز به عنوان یک امتیاز و غیبت غیر موجه یک روز به عنوان یک نقص در نمره انضباطی بخش آموزش

۳_ تذکر به طلاب راجع به رعایت مقررات داخلی و اخطار به آنان در موارد نقص مقررات و اخراج در صورت عدم تأثیر اخطار

۴_ طلاب شاغل به رسائل، مکاسب و کفایه الزاماً لباس طلبگی می پوشند.

تبصره: طلاب در کلاسهای درس، منبر وعظ و محافل عمومی مناسب ملبس می باشند.

۵_ برگزار کردن نشست ماهانه معاونین غرض بررسی امور هر معاونت و اخذ گزارش کتبی.

تبصره: در حالت اضطرار معاونت اداری می تواند در غیر موعد مقرر جلسه معاونین را دایر کند.

۶_ صدور ورقه ترخیص برای طلاب و اساتید.

ج: معاونت فرهنگی

رکن یکم - تشکیل: دو نفر (معاون فرهنگی و معاون تبلیغی)

تبصره: معاون فرهنگی از معاونین دیگر مشوره می گیرد.

رکن دوم - شرح وظایف:

- ۱_ گرامی داشت از مناسبت های دینی و مذهبی (شهادت، موالید و ...)
- ۲_ گرامی داشت از مناسبت های ملی (قیام ۳ حوت کابل، ۲۴ حوت هرات، قیام دره صوف، تجاوز ۶ جدی، ۷ و ۸ ثور و ۲۷ دلو)
- ۳_ گرامی داشت از شهدای روحانیت و شخصیت های بزرگ حوزوی داخل کشور
- ۴_ گرامی داشت از شخصیت های بزرگ علمی اثر گذار خارج کشور (شیهه محمد باقر صدر، امام موسی صدر، شیخ انصاری، امام خمینی، شهید مطهری، شهید شریعتی، اقبال لاهوری، سید قطب، حسن البنا و ...)
- ۵_ معرفی مدرسه از طریق سخنرانیها، عکس، پوستر، بروشور و ارائه گزارش سالانه یا ماهوار از کار کردن به داخل و خارج
- ۶_ ایجاد بانک های نرم افزاری به منظور تسهیلات بیشتر
- ۷_ نشر و پخش محصولات فرهنگی مدرسه (سخنرانیهای خوب، کنفرانسها، سیمینارها، کتب و مقالات برتر)
- ۸_ تدویر کنفرانسها، سیمینارهای علمی و سخنرانیهای موضوعی در مقاطع مختلف به هدف بالا بردن توان علمی طلاب

- ۹_ دعوت استاد و گذاشتن کلاس آموزش به زبان عربی هفته یکبار
- ۱۰_ دعوت استاد و گذاشتن کلاس آموزش کامپیوتر هفته یکبار
- ۱۱_ راه اندازی سایت با مسئولیت با پایگاه اطلاع رسانی از آدرس داخل افغانستان و درج کلیه فعالیت های معاونت ها
- ۱۲_ تلاش درجهت جمع آوری اثار مفاخر دینی کشور
- ۱۳_ توسعه کتابخانه و ایجاد مراکز فرهنگی دیگر به طور ثابت و سیار
- ۱۴_ آموزش دادن مبلغان به روشهای جدید تبلیغی غرض اعزام به نقاط مختلف کشور
- ۱۵_ سیاست گذاری تبلیغی
- ۱۶_ تهیه دفتر ثبت کار کردهای فرهنگی غرض ارزیابی فعالیتهای معاونت

د: معاونت پژوهشی

رکن یکم - تشکیل: یک نفر (معاون پژوهشی)

رکن دوم - شرح وظایف:

- ۱_ ایجاد گروه های تحقیقی غرض تدوین کتب یا جزوات درسی و توشه تبلیغی در موضوعات ضروری
- ۲_ تشویق طلاب به تحقیق و پژوهش
- ۳_ دادن فراخوان مقالات تحقیقی غرض راه اندازی سیمینارهای پژوهشی
- ۴_ جمع آوری کتب، مقالات و یا سخنرانی های تحقیقی به هدف نگهداری در کتابخانه و نیز تدوین مجموعه های تحقیقی
- ۵_ ثبت پروژه های تحقیقی در یک دفتر منظم غرض ارزیابی فعالیت های معاونت

هـ: معاونت رفاهی

رکن یکم - تشکیل: یک نفر (معاون رفاه)

رکن دوم - شرح وظایف:

- ۱_ ایجاد دفتر بن برای طلاب و اساتید (بن کتاب، بن لباس، بن لوازم التحریر، بن لوازم خانگی، بن مواد خوراکی و ...)

- ۲_ ایجاد دفتر وام برای طلاب و اساتید (وام های کوتاه مدت و دراز مدت)
- ۳_ ایجاد دفتر بیمه برای طلاب و اساتید (بیمه صحتی، بیمه حوادث و...، از ده درصد الی صد درصد نظر به توان مالی)
- ۴_ تقویت فروشگاه تعاونی طلاب
- ۵_ ایجاد پایگاه تنظیف (حمام عمومی - خصوصی و پیرایش)
- ۶_ ثبت خدمات رفاهی انجام شده در یک دفتر منظم غرض ارزیابی فعالیت‌های معاونت

و: معاونت مالی

رکن یکم - تشکیل: یک نفر (معاون مالی)

رکن دوم - شرح وظایف:

- ۱_ معاون مالی درخواست‌های مالی معاونت ها را به طور کتبی دریافت می نماید.
- ۲_ معاون مالی در پرداخت ها نیز از اخذ کننده امضای دریافتی اخذ می نماید.
- ۳_ تهیه دفتر ثبت کار کردهای مالی غرض ارزیابی فعالیت‌های معاونت

۴_ پلان گذاری های اقتصادی برای بالا بردن ظرفیت های مالی

۵_ جلب و جذب کمک های مالی (وجه شرعیه، بریه و تبریه)

متن مقررات داخلی حوزه علمیه دارالمعاف اهلبیت (ع)

۱_ حضور مستمر و منظم در درسها رأس ساعات معین در تقسیم

اوقات مدرسه

۲_ تعطیل برنامه ها در هنگام اذان توأم با استماع و حضور در

جماعت مدرسه

۳_ شرکت در امتحانات و حضور جدی در برنامه های تربیتی،

اخلاقی و مدیریتی

۴_ حفظ احترام همگی به ویژه اساتید و نیز احترام به مضامین هر

کدام

۵_ تشکیل باند و گروه در مدرسه منافی جو تعلیمی- تربیتی بوده،

ممنوع است.

۶_ تبلیغ و ترویج افکار انحرافی و ضد اسلامی در محیط مدرسه

ممنوع است.

۷_ طرح و مطالعه افکار جدید به غرض تحقیق، نقد، تصحیح و یا ابطال آن برای طلاب در حد رسائل و مکاسب و دانشجویان فوق ۱۲ مجاز است، به شرط آنکه به حد جدال نرسیده، سبب مرء و خصومت نشود.

۸_ هیچ کس در مدرسه حق غیبت و بدگویی آیات عظام، علما و شخصیت های مؤمن را ندارد.

۹_ معمّم بودن و یا پوشیدن کلاه سفید در محوطه مدرسه الزامی بوده از لباس شهرت ناخن نما پرهیز شود.

۱۰_ حفظ نظافت عمومی نیز الزامی بوده، از ریختن آشغال، اخلاط سر و سینه در غیر مکان معینه پرهیز شود.

۱۱_ رعایت نظم و آرامش عمومی حتمی بوده از سر و صدا، بستن غیرعادی درب و پنجره، حرکات مخل نظم، مزاحمت مطالعه و خواب در مواقع آن پرهیز شود.

۱۲_ رعایت بهداشت فردی (دهان، دندان، لباس و لوازم تعلیمی) ضروری بوده از نوشتن به دیوار، پنجره، دروازه و دستشویی پرهیز شود.

۱۳_ نظافت داخل هر اتاق به دوش ساکنین آن بوده، خادم مسئول نیست.

۱۴_ طلاب در استفاده از کتاب، کتابخانه، نوار و نشریه و مسئول هر کدام مراجعه نمایند.

۱۵_ از رقابت های ناسالم و شکننده پرهیز گردد، و برای رقابت های سالم و سازنده تلاش صورت گیرد.

۱۶_ پیشنهادات، انتقادات و شکایات غیر عاجل در صندوق ریخته شده، شورای معاونت هر هفته محتوای صندوق را بررسی خواهد کرد.

۱۷_ تجسس از کارهای شخصی و استراق سمع جداً ممنوع است.

۱۸_ از خطابات رکیک، فحش و ناسزا به یکدیگر و حرکات خلاف ادب پرهیز شود.

۱۹_ کشیدن سگرت، استعمال سیر و ادکلن تند، ممنوع است.

۲۰_ دعوت مهمان غیر طلبه و افراد بیکار و مزاحم در داخل اطاق های رهائشی ممنوع است، الا اقارب نزدیک و یا بستگان، که از ولایات دور خبرگیری طلاب می آیند.

۲۱_ هیچ یک از مسئولین دفتر، کتابخانه، نوارخانه و نشریه به کار یکدیگر مداخله نمی کنند، طلاب مسئولین - مسئولین و طلاب نیز به کار اختصاصی یکدیگر حق مداخله را ندارند.

۲۲_ استفاده از وسایل شخصی دیگران مانند: چپلک، آفتابه، بستره، کتاب، دفتر، قلم، دستمال، شانه، ضبط، رادیو، مسواک و... ممنوع است.

۲۳_ بیرون شدن از مدرسه در ساعات رسمی و مسافرت ها در ایام درسی باید با اجازه مدیر باشد.

۲۴_ استفاده از نوارهای غیر مشروع و سی دی های مبتذل ممنوع است.

۲۵_ ورزش های غیر رزمی مانند: نرمش، والیبال تحت نظر استاد ورزش، در ساعات تفریحی و تنفس بلامانع است.

۲۶_ تفریحات سالم هنری مانند: ورزش های غیر رسمی هنری مانند: مسابقات خطاطی (نستعلیق، ثلث، شکسته، نسخ و ...) رسامی های مجاز (طبیعت، شهداء، علمای جید و اموات) مینیاتور، تذهیب، صحافت، مرمت کاری، مشاعره اشعار غیر باطله، خطابه و سخن مجاز است.

۲۷_ تفریحات ناسالم مانند: شطرنج به طور مطلق، جناب شکستن در صورت برد و باخت، ۱۲ بزه و ۴۰ بزه، کتار، گلف، کرمبول و ... جداً ممنوع است.

۲۸_ حمل اسلحه های گرم مانند: تفنگ و تفنگچه و اسلحه های سرد مانند: قمه و چاقو ممنوع است، ولی ناخن گیر و چاقو های در حد ناخن گیر بلامانع است.

۲۹_ استفاده از آشپزخانه های عمومی برای پخت و پز، شست و شو در فصول معتدل و گرم ضروری است، ولی از بخاری های اطاق در فصل سرما جهت پخت و پز نیز می توانند استفاده نمایند.

۳۰_ ورود به داخل اطاق ها و حویلی خادم بدون اجازه ممنوع است، الا سالون های اجتماعات، کتابخانه، مسجد، دهلیزها و محوطه.

نمای از ضلع جنوب غربی مدرسه دارالمعارف اهل بیت (ع)

نمای شمالی کتابخانه دارالمعارف اهل‌بیت (ع)

نمایی از وضوخانه مدرسه دارالمعارف اهلبیت (ع)

نمایی از ضلع غربی، خوابگاه طلاب